

Nr 110.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 30 juni 1913 (nr 120) om allmän pensionsförsäkring; given Stockholms slott den 24 februari 1927.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Jakob Pettersson.

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar av lagen den 30 juni 1913 (nr 120)
om allmän pensionsförsäkring.

Häri genom förordnas, att 6, 9, 29, 31 och 34 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring skola, 6 § i dess lydelse enligt lagen den 13 oktober 1921, 9 § i dess lydelse enligt lagen den 11 september 1914, 29 och 31 §§ i deras lydelse enligt lagen den 28 juni 1918 samt 34 § i dess lydelse enligt lagen den 14 juni 1917, i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

6 §.

Å erlagda — — — avgiften påförts.

Därjämte utgår — — — 400 kronor.

Pensionstillägget utgör — — — 50 kronor.

För pensionsberättigad — — — äkta makar.

Pensions årsbelopp avrundas till närmast högre öretal, som är jämnt delbart med 120. Utgöres beloppet av dels pension enligt första stycket i denna paragraf och dels pensionstillägg, skall avrundningen verkställas å pensionstillägget.

9 §.

I fråga — — — minskat belopp.

Pensionstillägg utgår ej för tid, under vilken pensionsberättigad å staten tillhörig anstalt åtnjuter kostnadsfri vård på statens bekostnad eller undergår frihetsstraff, som ej understiger en månad, eller är intagen å tvångsarbetsanstalt. Har den pensionsberättigade anhöriga, vilka för sitt uppehälle äro beroende av honom, må dem medgivnas rätt att under tiden uppbära pensionstillägget.

För tid, under vilken pensionstagare är intagen å fattigvårdssamhälle tillhörig anstalt eller mot avgift, som av fattigvårdssamhälle erlägges, åtnjuter vård eller försörjning å annan anstalt, äger fattigvårdssamhället uppbära honom tillkommande pension samt därav tillgodogöra sig i förra fallet kostnaderna för vården eller försörjningen och i senare fallet utgiven dagavgift och annan vårdkostnad. Lag samma vare, då fattigvårdssamhälle haft kostnader för vård av pensionstagare under sådana omständigheter, att samhället är berättigat till ersättning jämlikt 40 § 3 mom. i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården. Vad sålunda stadgats om fattigvårdssamhälles rätt att uppbära pension skall äga motsvarande tillämpning å kommun, såvitt angår pension, tillkommande pensionstagare, som jämlikt

lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård omhändertagits av barnavårdsnämnd. Storleken av det belopp, fattigvårdssamhälle eller kommun enligt vad ovan sägs skall äga tillgodogöra sig, skall bestämmas i enlighet med de i 51 § i lagen om fattigvården angivna grunder.

29 §.

Ansökning rörande — — — blivit mantalsskriven.

Ansökningen, som avfattas enligt fastställt formulär, skall innehålla nödiga upplysningar för utredande av sökandens pensionsrätt. Avser ansökningen pension på grund av varaktig oförmåga till arbete, skall ansökningen därjämte innehålla en av sökanden på heder och samvete avgiven förklaring, att de lämnade upplysningarna äro med sanningen överensstämmande. Är sökanden ur stånd att själv avgiva sådan förklaring, skall riktigheten av upplysningarna intygas av två trovärdiga, med sökandens förhållanden förtrogna personer.

Vid ansökningen — — — fastställt formulär.

31 §.

Pension utgår från och med den månad, varunder rätt till pension inträtt, vilket, där ej rätten visas hava tidigare varit för handen, anses hava skett vid den tid, då pensionen söktes, till och med den månad, varunder pensionstagaren avlidit eller pensionens indragning beslutats. Pension, som beviljas på grund av varaktig oförmåga till arbete, utgår dock ej för längre tid tillbaka än sex månader före den månad, under vilken pensionen söktes, ändå att rätten visas hava tidigare förvärvats.

Lag samma — — — av pension.

Finnes grundad — — — skall utbetalas.

34 §.

Envar svensk man eller kvinna må genom erläggande av frivilliga avgifter försäkras till erhållande av pension att utgå vid varaktig oförmåga till arbete, dock icke före fyllda femton år, och, oberoende av arbetsoförmåga, från fyllda sjuttio år eller tidigare, när helst den försäkrade efter uppnåendet av viss, på sätt nedan sägs bestämd ålder förklarar sig vilja komma i åtnjutande av pension. Försäkring må ock avse allenast pension att utgå från sålunda vald pensionsålder.

Den ålder före fyllda sjuttio år, från vilken försäkrad må äga rätt uppbära pension, beloppet av de avgifter, som för envar försäkrad högst må erläggas, samt de försäkringstekniska grunderna för pensions bestämmande fastställas av Konungen, vilken därjämte meddelar de föreskrifter, som rörande försäkring med återbetalning av erlagda avgifter och i fråga om försäkringens anordnande i övrigt erfordras. I den mån omständigheterna därtill föranleda, äger Konungen jämväl föreskriva, att visst förvaltnings-

bidrag skall utgå av det belopp, varmed de för en person under ett år erlagda frivilliga avgifter sammanlagt överstiga 30 kronor.

Det mot — — — en åttondel.

De frivilliga — — — omförmälda fonden.

Beträffande avgifter — — — och fond.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 6, 9 och 29 §§ den 1 juli 1927 samt i fråga om 31 och 34 §§ den 1 januari 1928.

Härvid skall iakttagas,

att avrundning av pensionsbelopp i enlighet med vad i denna lag sägs skall tillämpas jämväl beträffande pensionsbelopp, som belöper å tid före den 1 juli 1927, såvida pensionsbrevet utfärdas efter nämnda dag,

att vad i 9 § tredje stycket sägs för det fall att sådana omständigheter föreligga, som avses i 40 § 3 mom. i lagen om fattigvården, skall lända till efter rättelse först från och med den 1 januari 1928, samt

att 31 § skall beträffande pension, som sökts före början av år 1928, även därefter gälla i sin äldre lydelse.

---

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 11 februari 1927.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Departementschefen, statsrådet Pettersson, anför efter gemensam beredning med t. f. chefen för justitiedepartementet samt chefen för ecklesiastikdepartementet:

Flera framställningar rörande reformer inom pensionsförsäkringens område föreligga för närvarande. Sålunda har statens besparingskommitté i sitt den 19 februari 1925 avgivna betänkande med utredning och förslag angående socialförsäkringens organisation framlagt åtskilliga mer eller mindre genomgripande ändringsförslag, och i de över detta betänkande avgivna yttrandena hava jämväl framställts vissa reformförslag. Då emellertid enligt min mening sjukförsäkringsfrågan bör hava erhållit sin lösning, innan frågan om en eventuell mera genomgripande reformering av pensionsförsäkringen upptages till behandling, har jag funnit tiden ännu icke vara inne att underställa Kungl. Maj:t sistberörda fråga.

Ett stadgande i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, nämligen 9 § fjärde stycket, har emellertid befunnits böra med det allra snaraste ändras. Och då den sålunda erforderliga ändringen ej står i något samband med övriga reformplaner rörande pensionsförsäkringen, har jag ansett mig nu böra hemställa, att förslag i ämnet förelägges årets riksdag.

Även i fråga om vissa andra stadganden i samma lag synas redan nu i sammanhang därmed ändringar lämpligen böra vidtagas. Dessa ändringar, som ock kunna genomföras oberoende av andra reformer, hava till huvudsakligt syfte att åstadkomma förenklingar och besparingar. De paragrafer i pensionsförsäkringslagen, i vilka ändringar sålunda föreslås, äro — förutom 9 § — 6, 29, 31 och 34 §§. Jag anhåller att nu få behandla de särskilda förslagen i paragrafordning.

6 §.

I 6 § femte stycket pensionsförsäkringslagen stadgas, att pensionsbelopp skall avrundas till närmast högre sådant tal, att dess utbetalning i föreskriven ordning kan verkställas med ett för varje utbetalningstermin lika, å helt tiotal öre slutande belopp. En pensions årsbelopp kommer således i regel

att bliva beroende av de terminer, i vilka pensionen utgår. Ändras utbetalningsterminerna för en pension, måste ock i de flesta fall pensionsbeloppet ändras.

Bestämmelser rörande utbetalningsterminer för pension finnas i §§ 2 och 4 i kungörelsen den 5 december 1924 (nr 496) angående sättet och tiden för utbetalning av pension, pensionstillägg och understöd jämlikt lagen den 30 juni 1913 (nr 120) om allmän pensionsförsäkring. Enligt § 5 i samma kungörelse, vilken trätt i kraft den 1 januari 1925, äger pensionsstyrelsen på framställning av pensions- eller understödstagare i fall, där sådant med hänsyn till föreliggande omständigheter finnes påkallat, medgiva tillämpning av annan i oförmälda § 2 eller § 4 stadgad utbetalningstermin än som föranledes av bestämmelserna i nämnda paragrafer. Detta stadgande skall äga tillämpning även å pension, varå pensionsbrev utfärdats före den 1 januari 1925.

*Pensions-
styrelsen.*

Pensionsstyrelsen har i skrivelse den 15 juli sistnämnda år erinrat om att bestämmelserna i berörda kungörelse den 5 december 1924 vida oftare leda till korta utbetalningsterminer, särskilt till utbetalning månadsvis, än stadgandena i den närmast förut gällande kungörelsen i ämnet av den 22 december 1921 (nr 794). Avsikten med dessa ändrade föreskrifter hade emellertid varit icke blott att förkorta terminerna för pensionsutbetalningar utan jämväl att lämna de pensionsberättigade större frihet vid val av utbetalningsterminer, även då det rörde tidigare utgående pensioner.

Pensionsstyrelsen meddelar, att sedan kungörelsen den 5 december 1924 trätt i kraft, ett stort antal ansökningar om ändrade utbetalningsterminer inkommit från personer, för vilka pensionsbrev redan utfärdats, och att flertalet av dessa bifallits av pensionsstyrelsen. I allmänhet hade därvid ock pensionsbeloppet måst något ändras. Det hade vidare visat sig, att vid förfrågan, vilken termin för pensionsutbetalning en pensionssökande önskade, ett övervägande antal sökande föredragit utbetalning i längre terminer än enligt de i kungörelsen angivna allmänna reglerna. Därvid komme vanligtvis ett val av längre utbetalningsterminer att motsvaras av ett mindre pensionsbelopp, ehuru den minskade kostnaden och senare utbetalningen snarare borde föranleda till ett omvänt förhållande.

För att för framtiden förebygga detta föreslår pensionsstyrelsen sådan ändring i 6 § femte stycket pensionsförsäkringslagen, att pensions årsbelopp avrundas till närmast högre multipel av 1 krona 20 öre.

Till stöd härför anför styrelsen vidare:

»Genom ett sådant stadgande skulle även den fördelen vinnas, att vid tryckning av kvittenshäften för pensionsutbetalningar med längre utbetalningsterminer än månadsvis antalet olika pensionsbelopp skulle bliva betydligt mindre samt därigenom en viss besparing i arbete och kostnader göras. Dessutom skulle vid pensionstagares dödsfall under annan än sista månaden i en utbetalningstermin någon lättnad åstadkommas för postverkets tjänstemän vid pensionernas utbetalande ävensom vid postverkets revisioner av dess utbetalta pensionsbelopp.

Enligt 6 § pensionsförsäkringslagen skall avrundningen å pensionsbelopp verkställas å pensionstillägget, i händelse pensionsbelopp utgöres av dels sådant och dels avgiftspension.

Av den ökning i kostnad för pensionstillägg (understöd), som skulle för-

anledas av den ifrågasatta lagändringen, komma tre fjärdedelar att belöpa på staten. Under förutsättning att fördelningen av pensionerna på olika terminer sker i ungefärlig överensstämmelse med de allmänna reglerna, hava kostnaderna för staten, vilka till en början skulle bliva mycket obetydliga, beräknats icke komma att uppgå till mer än omkring 20,000 kronor om året, om pensionsförsäkringen beträffande pensionstillägg och understöd nu vore fullt genomförd.

Emellertid har det visat sig, att efter framställda förfrågningar av de nytillkomna pensionstagare och jämkningssökande, som enligt kungörelsen den 5 december 1924 skulle hava varit berättigade till månadsutbetalning av sin pension, endast omkring 35 à 40 % begagnat sig av denna sin rättighet, under det att de övriga valt längre utbetalningsperiod, huvudsakligen utbetalning kvartalsvis. I det följande har räknats med, att en tredjedel av ifrågavarande pensionstagare valt månadsutbetalning och återstoden kvartalsutbetalning.»

Följande tabell utvisar de av pensionsstyrelsen under förutsättning att lagändringen skulle träda i kraft den 1 juli 1926 beräknade kostnaderna för årspensionernas avrundning till närmast högre tiotal öre enligt bestämmelserna i § 2 i kungörelsen den 5 december 1924 (I) samt motsvarande kostnader, om avrundningen sker till närmast högre multipel av 1 krona 20 öre (II).

Avrundningskostnad för pensionstillägg, understöd och jämkningar, varå pensionsbrev utfärdas fr. o. m. budgetåret 1926—1927.

B u d g e t å r	I kronor	II kronor	Kostnadsökning	
			kronor	därav statens andel kronor
1926—1927	15,000	34,000	19,000	14,000
1927—1928	25,000	56,000	31,000	23,000
1928—1929	34,000	76,000	42,000	32,000
Årlig slutkostnad	96,000	194,000	98,000	74,000

Med slutkostnad avses den kostnad per år, som skulle uppstått, om pensionsförsäkringen nu varit fullt genomförd enligt 1921 års lag.

I följande tabell angivas kostnaderna för den föreslagna åtgärdens inverkan i fråga om rena avgiftspensioner. Denna kostnadsökning skulle helt bestridas av pensionsförsäkringsfonden.

Avrundningskostnad för rena avgiftspensioner, varå pensionsbrev utfärdas fr. o. m. budgetåret 1926—1927.

B u d g e t å r	I kronor	II kronor	Kostnads- ökning kronor
1926—1927	0	17,000	17,000
1927—1928	0	33,000	33,000
1928—1929	0	51,000	51,000
Årlig slutkostnad	23,000	180,000	157,000

Pensionsstyrelsen har slutligen anmärkt, att den beräknade kostnadsökningen för staten icke vore större än att den syntes kunna hållas inom redan uppgjorda kostnadsgränser, och att den ökade utgiften för pensionsförsäkringsfonden vore utan nämnvärd betydelse för fondens ekonomi.

Departements-
chefen.

Den av pensionsstyrelsen sålunda föreslagna lagändringen synes vara väl motiverad. Därigenom skulle otvivelaktigt vinnas vissa förenklingar med därav följande besparingar i administrationskostnader. Starkaste skälet för lagändringen är emellertid enligt min mening det av pensionsstyrelsen påpekade oegentliga förhållandet, att pensionstagarna nu erhålla högre sammanlagd pension i de fall, då utbetalningarna ske så ofta som varje månad. Visserligen skulle lagändringen medföra någon ökning av pensionskostnaden, men denna ökning blir, såsom pensionsstyrelsen påpekat, i vad statsverket angår ej större än att den kan hållas inom ramen för de beräknade kostnaderna. Utgiftsökningen för pensionsförsäkringsfonden blir ock jämförelsevis obetydlig.

Pensionsstyrelsen utgår, såsom anmärkts, vid sina kostnadsberäkningar därifrån, att lagändringen skulle trätt i kraft redan den 1 juli 1926. Den omständigheten att ikraftträdandet nu skulle framskjutas ett år har emellertid ingen annan nämnvärd verkan i förevarande hänseende, än att den kostnadsökning, som beräknats för budgetåret 1926—1927, i stället gäller budgetåret 1927—1928 o. s. v. Enligt vad jag inhämtat från pensionsstyrelsen bör dock den i alternativ II angivna årliga slutkostnaden för pensions-tillägg m. m. reduceras till 180,000 kronor.

Viss redaktionell jämkning har ansetts böra vidtagas i pensionsstyrelsens förslag.

9 §.

Fjärde
stycket.

Enligt 9 § fjärde stycket i pensionsförsäkringslagen äger för tid, under vilken pensionstagare är intagen å allmän fattigvårds- eller sjukvårdsanstalt eller annan allmän anstalt, anstalten uppbära honom tillkommande pensions-tillägg samt därav tillgodogöra sig *kostnaderna för vården*. Jämlikt 33 § i samma lag gäller detsamma beträffande där omförmält understöd.

Enligt 7 § i såväl kungörelsen den 8 oktober 1915 (nr 391) angående understöd av statsmedel åt anstalter för obildbara sinnesslöa som ock kungörelsen av samma dag (nr 392) angående understöd av statsmedel åt anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, och åt epileptikeranstalter fick den årliga avgift, med vilken föräldrar eller enskilda målsmän hade att bidraga till vård och underhåll för å dylika anstalter intagna personer, för mindre bemedlade ej överstiga 50 kronor, och enligt 8 § i samma kungörelser skulle, om å dylik anstalt intagen person enligt omförmälda lag tillerkänts pensionstillägg eller understöd, vilket anstalten enligt 9 § samma lag ägde uppbära, till anstalten utgående statsunderstöd minskas med ett belopp, motsvarande vad enligt nämnda lag å staten belöpte av kostnaden för ifrågavarande pensionstillägg eller understöd, eller, där statsunderstödet till beloppet ej översteg statens andel av berörda kostnad, icke till någon del utgå.

Berörda kungörelser hava sedermera upphävts och ersatts av två kungörelser av den 24 oktober 1919 (nr 658 och 659). Dessa senare kungörelser sakna bestämmelser, motsvarande berörda, i 7 § i 1915 års kungörelser intagna. Däremot innehålla 1919 års kungörelser i 7 § samma stadganden, som, på sätt förut angivits, funnos i 8 § i 1915 års kungörelser. I 7 § av förstnämnda kungörelse den 24 oktober 1919 (nr 658) har sedermera ändring vidtagits, dock icke i vad nu är i fråga.

I § 3 i kungörelsen den 9 juli 1920 (nr 607) angående statsbidrag till driftkostnaderna vid i lagen om fattigvården den 14 juni 1918 avsedda arbetshem har ett stadgande intagits, liknande det som finnes i 7 § i 1919 års nyssnämnda kungörelser. Å andra sidan har i § 6 mom. 1 sista stycket av reglementet för statens uppfostringsanstalter för sinnesslöa av den 9 november 1922 (nr 525) stadgats, att, därest sådan anstalt på grund av 9 § pensionsförsäkringslagen uppbure pensionstillägg eller understöd för elev, vad sålunda uppbures skulle avräknas å vårdavgiften.

Enligt 40—42 §§ i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården äger slutligen fattigvårdssamhälle i vissa fall av staten och i andra fall av vederbörande landsting utfå gottgörelse, helt eller delvis, för dagavgift och annan vårdkostnad, som samhället på grund av 1 § samma lag erlagt för fattig person å vissa allmänna eller enskilda anstalter. Jämlikt 52 och 59 §§ fattigvårdslagen enligt dessa lagrums lydelse jämlikt lagen den 11 juni 1926 (nr 202) skall, innan sådan gottgörelse sökes, genom förhör utredas, bland annat, huruvida för den vårdade sökts eller erhållits pension eller understöd jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring, och vid ansökningen om gottgörelse skall fogas avskrift av protokoll över förhöret.

I tillämpningen har bestämmelsen i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen, åtminstone vad gäller andra anstalter än allmänna fattigvårdsanstalter, vållat vissa svårigheter och olägenheter, och olika förslag hava väckts för att få dessa avhjälpta.

Så framlade sakkunniga, som tillkallats för revision av sinnessjukstadgan m. m., i en den 25 oktober 1915 till dåvarande chefen för civildepartementet ingiven framställning förslag till ändring av sistberörda lagrum och i sammanhang därmed, eventuellt, förslag till ändring av vissa bestämmelser i sinnessjukstadgan.

Över denna framställning avgåvos utlåtanden av medicinalstyrelsen den 25 februari 1916 och av pensionsstyrelsen den 22 juli samma år.

Medicinalstyrelsen hemställde därvid, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för att dels den i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen förekommande bestämmelsen, att allmän anstalt ägde uppbära och i avräkning å vårdkostnaden tillgodogöra sig pensionstillägg, som tillkomme å anstalten intagen person, måtte upphävas, dels ock förberörda stadganden i 8 § av kungörelserna den 8 oktober 1915 måtte underkastas den omarbetning, som av den sålunda föreslagna lagändringen föranleddes.

I sitt berörda utlåtande förklarade sig *pensionsstyrelsen* visserligen finna skäl föreligga att vidtaga åtgärder i syfte att förtydliga och eventuellt till innehållet ändra ifrågavarande stadgande i 9 § pensionsförsäkringslagen. Emellertid syntes det styrelsen lämpligt att taga denna fråga under över-

Framställning
från sinnessjucksakkun-
nige.

vägande i sammanhang med inom styrelsen då pågående utredning rörande ändring av en del bestämmelser i samma lag.

Med anledning av vad pensionsstyrelsen sålunda anfört anbefalldes Kungl. Maj:t genom remiss den 13 oktober 1916 pensionsstyrelsen att taga ifrågasvarande förslag under övervägande vid verkställandet av en genom brev den 26 juni 1915 föreskriven utredning rörande möjligheten och lämpligheten av en omläggning av grunderna för pensionsavgifternas beräkning och det nuvarande förfarandet vid påföring av avgifter enligt pensionsförsäkringslagen jämte därmed sammanhängande frågor.

Motion vid
1917 års
riksdag.

Vidare hemställdes i en vid 1917 års riksdag väckt motion (nr 32 i första kammaren), att berörda bestämmelser i 7 och 8 §§ i kungörelserna den 8 oktober 1915 måtte upphävas. Till stöd härför anfördes huvudsakligen följande.

Den i berörda kungörelser intagna bestämmelsen att om å däri omförd anstalt intagen sinnesslö eller fallandesjuk enligt pensionsförsäkringslagen tillerkänts pensionstillägg eller understöd, vilket anstalten enligt 9 § samma lag ägde uppbära, statsunderstödet skulle minskas med ett belopp, motsvarande vad enligt nämnda lag å staten belöpte av kostnaden för ifrågasvarande pensionstillägg eller understöd, eller, där statsunderstödet till beloppet ej överstege statens andel av berörda kostnad, icke till någon del utgå, hade tillkommit för att vinna samband med stadgandet i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen. De förutsättningar, på vilka ifrågasvarande bestämmelse i kungörelserna vore byggd, hade emellertid i realiteten visat sig icke vara för handen. Långt ifrån att stadgandet i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen alltid efterföljdes, syntes det tvärtom vara regel, att pensionstillägg, respektive understöd uppbures av vederbörande målsman (kommun eller enskild), som till anstalten erlade avgiften för anstaltsvården. I allmänhet torde en anstalt icke få kännedom om, huruvida pensionsunderstöd beviljats en å densamma intagen sinnesslö (respektive fallandesjuk), så mycket mera som detta beviljande ju kunde hava skett redan före intagningen å anstalt. Där det emellertid blivit bekant för anstalten, att pensionsunderstöd beviljats, och uppgift därom lämnats i dess ansökan om statsbidrag, men understödet i fråga uppbures av vederbörande i den sinnesslöes hemort, hade dock — jämlikt 8 § i berörda kungörelser — det till anstalten utgående statsbidraget minskats med $\frac{3}{4}$ av pensionsunderstödet belopp, oaktat intet av detta kommit anstalten till godo. I sådant fall hade anstalten, orättvist nog, alltså fått mindre bidrag av staten än för övriga å densamma vårdade. När en anstaltsstyrelse nu sökt att få detta missförhållande rättat genom att vända sig till pensionsstyrelsen med anhållan om dess medverkan till pensionsunderstödet utbetalning till anstalten, hade pensionsstyrelsen, när fråga varit om en av förening eller enskild ägd anstalt, förklarat, att 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen icke ägde tillämpning å anstalten, såsom varande enskild. Uppenbart vore väl dock, att den proposition till 1915 års riksdag, som, sedan den av riksdagen bifallits, lett till bestämmelserna i merberörda kungörelser, varit byggd på den förutsättningen, att alla de statsunderstödda sinnesslö- och epileptikeranstalterna vore att betrakta som allmänna, vare sig de ägdes av landsting eller stad eller av förening eller enskild person. Uti sitt förut omnämnda utlåtande av den 25 februari 1916 hade ock medicinalstyrelsen tagit initiativ till ifrågasvarande bestämmelses borttagande.

För övrigt behövdes enligt motionärens mening pensionsunderstödet i sin helhet i många fall väl såsom en hjälp för den, som erlade avgiften för den

å sinnesslö- och epileptikeranstalt intagne. Vid de av föreningar eller enskilda ägda sinnesslö- och epileptikeranstalterna hade avgiften nämligen i allmänhet varit 300 kronor om året, och vid några av dessa anstalter hade man med anledning av rådande dyrtid sett sig nödsakad att ytterligare höja densamma för att icke anstaltens existens av ekonomiska skäl måtte äventyras. Redan under dåvarande förhållanden torde, såsom nämnts, beviljat pensionsunderstöd i allmänhet uppbäras av den å anstalt intagne sinnesslöes (respektive fallandesjukes) målsman, en praxis, som medicinalstyrelsen — enligt motionärens förmenande på synnerligen goda grunder — velat hava lagstadgad. I de dittills dock relativt sällsynta fall, där anstalten emellertid på grund av det ännu gällande stadgandet i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen verkligen uppbure pensionsunderstödet, kunde, därest det bestämdes, att detta ej skulle medföra någon minskning uti det enligt eljest gällande grunder utgående statsbidraget, i stället avgiften i sådant fall ned sättas med ett belopp, motsvarande det uppburna pensionsunderstödet, vilket på så sätt likväl skulle komma den avgiftsbetalande till godo. I och med detsamma den, som erlade vårdavgiften för en sinnesslö, för bestridandet av denna hade tillgång till för sådan beviljat pensionsunderstöd — något som redan nu såsom nämnts ofta vore fallet — funnes det emellertid ingen anledning att bibehålla 7 § i de berörda två kungörelserna, däri vore stadgat, att den årliga avgift, med vilken föräldrar eller enskilda målsmän bidroge till vård och underhåll för sinnesslö vid anstalten, för mindre bemedlade ej finge överstiga 50 kronor. Pensionsunderstödet överstege ju redan nu denna summa, och det funnes icke rimlig anledning, att den sinnesslöes målsman skulle betala mindre för dennes vård än vad han för denne finge lyfta i pensionsunderstöd.

Vid övervägande av denna framställning fann väl riksdagen de anförda synpunkterna beaktansvärda. Riksdagen ansåg sig dock icke kunna enbart på den i motionen lämnade utredningen fatta beslut i enlighet med motionärens förslag. Emellertid anhöll riksdagen i skrivelse den 15 maj 1917, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida icke de av motionären framhallna olägenheterna av nu gällande bestämmelser angående förhållandet mellan å ena sidan pensionsunderstöd och pensionstillägg och å andra sidan statsbidraget för å sinnesslöanstalt och epileptikeranstalt intagen person samt maximiavgifter å sådana anstalter för mindre bemedlade borde genom ändring i berörda bestämmelser undanröjas, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill sagda utredning kunde giva anledning.

Genom beslut den 14 juni 1917 överlämnade Kungl. Maj:t till pensionsstyrelsen riksdagens berörda skrivelse, för att styrelsen skulle i samråd med medicinalstyrelsen taga densamma under övervägande vid verkställandet av förut omförmälda, genom brevet den 26 juni 1915 föreskrivna utredning.

Med utlåtande den 30 december 1926 har nu pensionsstyrelsen inkommit med utredning i ämnet.

Innan jag ingår på en närmare redogörelse för innehållet i pensionsstyrelsens förevarande utlåtande, anser jag mig böra beröra ett annat på Kungl. Maj:ts prövning för närvarande beroende ärende, som står i nära samband med den nu ifrågasatta lagändringen.

Under hänvisning till stadgandet i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen har *medicinalstyrelsen* i cirkulär den 1 juli 1926 till samtliga hospitalsdirektioner föreskrivit, att medel, som uppbäras å till vederbörande hospital

överlämnade pensionsbrev, utfärdade för å hospitalet intagna patienter, och vilka medel tills vidare icke böra avräknas å de för vederbörande patienter fastställda patientavgifterna i annan mån än patientavgiften jämte pensions-tillägget överstiger hospitalets senast beräknade medelkostnad för patient och år, skola i hospitalens räkenskaper bokföras under titel »Diverse inkomster».

Svenska
landstings-
förbundets
styrelse.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse av den 13 oktober 1926 har svenska landstingsförbundets styrelse framhållit, att berörda cirkulärs föreskrifter bröte mot förut tillämpad praxis samt att lagligheten av dessa föreskrifter helt och hållet berodde på tolkningen av uttrycket »kostnaderna för vården» i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen. Medicinalstyrelsen hade tydligen utgått från att detta uttryck vore liktydigt med anstaltsägarens faktiska vårdkostnader. Dittills hade emellertid »kostnaderna för vården» ansetts innebära detsamma som vårdavgiften, d. v. s. den avgift, som den vårdade eller hans försörjningspliktige eller fattigvården hade att erlägga till anstalten. Svenska landstingsförbundets styrelse funne den av medicinalstyrelsen företagna lagtolkningen medföra sådana betänkliga konsekvenser, att man på det högsta måste betvivla, att densamma vore i enlighet med lagstiftarens mening, eller att man i allt fall måste påfordra en lagändring för att omöjliggöra en sådan tolkning. Framställningen utmynnar i en anhållan, att Kungl. Maj:t ville företaga lämpliga åtgärder för att bokföringen av de medel, som inflöte på pensionsbrev, utfärdade för hospitalspatienter, måtte snarast möjligt återföras till det system, som praktiserades före utfärdandet av medicinalstyrelsens cirkulär, samt till 1927 års riksdag framlägga förslag till viss ändring av 9 § pensionsförsäkringslagen.

Medicinal-
styrelsen.

I häröver avgivet utlåtande den 22 oktober 1926 har medicinalstyrelsen, bland annat, hemställt, att, i händelse Kungl. Maj:t i likhet med medicinalstyrelsen skulle finna statshospitalen berättigade att använda de av dem uppburna pensionstilläggen till bestridande av den vårdkostnad, som icke täcktes av vårdavgiften, Kungl. Maj:t ville föreskriva, att denna rätt icke finge utnyttjas beträffande den fjärdedel av pensionstilläggen, som bestredes av landstingen och kommunerna, och att denna fjärdedel i stället skulle avräknas på patientavgifterna.

Pensions-
styrelsen.

Pensionsstyrelsen har den 12 november 1926 avgivit infordrat utlåtande i ärendet och därvid anfört följande:

»Såsom av svenska landstingsförbundets styrelse framhållits, är här närmast fråga om rätta tolkningen av uttrycket 'kostnaderna för vården' i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen. Detta stycke fanns icke i propositionen till 1913 års riksdag (nr 126) med förslag till lag om allmän pensionsförsäkring utan tillades av samma riksdag med anledning av två inom riksdagen väckta motioner (nr 129 i 1:a kammaren och nr 298 i 2:a kammaren). Varken av motiven till dessa motioner eller vad i övrigt vid riksdagen förekommit kan man få någon ledning för en rätt tolkning av uttrycket, och medgivnas må, att det i och för sig är tvetydigt. Gör man sig emellertid reda för ändamålet och syftet med den svenska pensionsförsäkringen, bör all tvekan försvinna. Pensionsstyrelsen, som i huvudsak gillar

de av svenska landstingsförbundets styrelse uttalade synpunkterna, finner förbundsstyrelsen hava på ett riktigt sätt angivit detta ändamål, då förbundsstyrelsen i sin framställning skriver: 'Den allmänna pensionsförsäkringens ändamål är tydligen i första hand att bereda ekonomisk hjälp av icke fattigvårds karaktär åt åldringar och invalider och att därmed i andra hand minska fattigvårdskostnaderna. Men däremot torde ingen hava avsett, att staten skulle bereda sig en extra inkomst av pensionerna och göra minskningen i fattigvårdskostnaderna illusorisk'. Pensionsförsäkringen torde ock avse att verka i skatteutjämnande syfte.

Den av medicinalstyrelsen gjorda tolkningen går tydligen i en helt annan riktning. Såsom belysande härför kan anföras följande fall. Ej sällan inträffar, att anhöriga erlagga avgiften för en på hospital intagen patient. Är denne patient tillerkänd pensionstillägg eller understöd, skulle det onekligen verka upprörande, om icke denna förmån finge gå i avräkning å vårdavgiften. Detta har med all sannolikhet varit lagstiftarens mening, och ett motsatt förhållande skulle stå i uppenbar strid mot andan i och syftet med pensionsförsäkringen. Vad nu är sagt för det fall, att enskild person betalar vårdavgiften, måste givetvis gälla även om avgiften erlagges av t. ex. fattigvården.

Pensionsstyrelsen kan således icke finna annat än att med uttrycket 'kostnaderna för vården' i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen måste förstås allenast vårdavgiften och att till följd härav pensionstillägg eller understöd, som jämlikt samma lagrum uppbäres av hospital, skall avräknas å vårdavgiften.

Högsta årliga pensionstillägg eller understöd uppgår för närvarande till 225 kronor för man och 210 kronor för kvinna, d. v. s. omkring 61½ öre per dag för man och 57½ öre per dag för kvinna. Dessa belopp utgöra således endast ungefär halva patientavgiften å hospital.»

Jämte meddelande att pensionsstyrelsen då hade för avsikt att i den närmaste framtiden till Kungl. Maj:t inkomma med utlåtande över vissa, av mig i det föregående berörda, förslag om ändring av 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen, hemställde *pensionsstyrelsen* i anledning av svenska landstingsförbundets styrelses framställning, att Kungl. Maj:t — jämte förklarande att medel, som av hospitalen komme att uppbäras å pensionsbrev, utfärdade för där intagna patienter, skulle avräknas å de för vederbörande patienter fastställda patientavgifterna — måtte vidtaga åtgärder såväl för upphävande av medicinalstyrelsens omförmälda cirkulär som ock för vinnande av rättelse i de bokföringsåtgärder, som med anledning av samma cirkulär redan kunde hava vidtagits.

Jag övergår nu till redogörelse för innehållet i pensionsstyrelsens utlåtande av den 30 december 1926. Styrelsen erinrar däri, hursom från olika håll tvekan uttalats angående rätta tolkningen av uttrycket »kostnaderna för vården» i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen, samt hänvisar till vad styrelsen i nyssberörda utlåtande av den 12 november 1926 anfört därom, eller att med sagda uttryck enligt styrelsens mening icke kunde förstås annat än vårdavgiften. Pensionsstyrelsen tillägger nu, att begreppet vårdavgift här syntes böra tagas i en något vidare betydelse, så att däri inbegreps ej blott själva dagavgiften utan även vad som kunde läggas i det i

*Pensionsstyrelsen
den 30 december
1926.*

40—42 §§ fattigvårdslagen numera förekommande uttrycket »annan vårdkostnad», d. v. s. vederbörandes kostnader för röntgen, bandage m. m.

Pensionsstyrelsen anför vidare:

»Är pensionsstyrelsens tolkning av ifrågavarande lagrum riktig, är det tydligt, att det pensionstillägg,^{*)} som tillkommer en på en allmän anstalt intagen pensionstagare och som anstalten på grund av samma lagrum äger uppbära, skall, där vårdavgift utgår, avräknas å densamma och, därest pensionstillägget skulle överskjuta vårdavgiften, till överskjutande del redovisas till pensionstagaren eller hans målsman. Utgår ej vårdavgift, blir uttrycket 'kostnaderna för vården' liktydigt med den faktiska vårdkostnaden. Är pensionstagaren intagen å allmän fattigvårdsanstalt, blir det sålunda fattigvården, som får behålla pensionstillägget, vilket väl ingenstädes kan anses täcka den verkliga vårdkostnaden.»

Pensionsstyrelsen har därefter fortsatt:

Hittills torde stadgandet beträffande de pensionstagare, som vore intagna å allmänna anstalter, där vårdavgift erlades, i allmänhet hava tillämpats så, att pensionerna lyftats antingen av anstalten och avräknats å vårdavgiften eller ock av pensionstagarens målsman. Det senare sättet torde i regel hava använts beträffande pensionstagare, intagna å statshospital, intill dess medicinalstyrelsen utfärdat omförmälda cirkulär den 1 juli 1926.

Enligt vad styrelsen inhämtat, skulle även blindinstitutet vid Tomtebodas i fråga om pensioner, som tillkomme elever vid institutet, förfara på enahanda sätt, som föreskrivits i nyssberörda cirkulär, d. v. s. underlåta att avräkna pensionerna å vårdavgiften.

I likhet med medicinalstyrelsen har pensionsstyrelsen funnit befogade anmärkningar kunna framställas mot stadgandet i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen. Därutinnan har pensionsstyrelsen anfört följande:

»Såsom redan berörts har tvekan yppat sig rörande tolkningen av uttrycket 'kostnaderna för vården'. Det måste vidare medföra avsevärt besvär och arbete för de i lagrummet åsyftade anstalterna, med undantag av fattigvårdsanstalter, att erhålla kännedom om, vilka av de intagna skyddslingarna åtnjuta pension och huru stort pensionstillägget för varje fall är, samt att bokföra pensionstilläggen och avräkna dem på vårdavgiften. Uppgift om vilka av skyddslingarna, som äro pensionstagare, och om pensionstilläggens storlek måste i regel införskaffas från pensionsstyrelsen, som därigenom åsamkas ej obetydligt arbete. Under sådana omständigheter kan det synas, som om det av medicinalstyrelsen framställda förslaget om upphävande av stadgandet vore väl värt att taga under allvarligt övervägande.

Att helt upphäva detsamma torde dock icke vara tillrädligt. Enligt 62 § fattigvårdslagen har visserligen fattigvårdsstyrelse rätt att omhändertaga en understödstagares egendom, men i fråga om pension enligt pensionsförsäkringslagen lär denna rätt icke sträcka sig längre än att fattigvårdsstyrelse äger att, sedan understödstagaren utkvitterat sin pension, omhändertaga den liksom all annan hans egendom. Fattigvårdsstyrelsen torde således icke med stöd av sagda paragraf själv kunna utkvittera pensionen, något som den emellertid beträffande pensionstillägget kan enligt 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen. Ett upphävande av sistberörda lagrum skulle följaktligen ej obetydligt försvaga fattigvårdssamhälles möjlighet att tillgodogöra sig den pension, som en å dess anstalt intagen person åtnjuter.

^{*)} I ordet pensionstillägg i detta utlåtande inbegripes jämväl understöd enligt 33 § pensionsförsäkringslagen.

Däremot skulle möjligen kunna ifrågasättas att upphäva den andra allmänna anstalter tillkommande rätten att uppbära pensionstillägg, som tillkommer en å anstalten intagen pensionstagare. I så fall skulle pensionstillägget uppbäras av pensionstagaren själv eller hans målsman, som då finge använda den såsom bidrag till vårdavgiften. Är det kommunen, som erlägger vårdavgiften — och detta är som bekant synnerligen vanligt — skulle dock kommunen därigenom icke utan vidare bliva berättigad att uppbära pensionen. Kommunen får visserligen fordran hos pensionstagaren för vårdavgiften och kan således kräva denne eller hans målsman på pensionen, men det blir säkerligen ofta förenat med stora svårigheter för kommunen att utfå densamma. Det synes därför lämpligt, att kommunen i sådant fall tillerkännes rätt att direkt utkvittera pensionen, givetvis med skyldighet att, därest pensionen skulle överstiga kommunens kostnader för vården, redovisa skillnaden till pensionstagaren eller hans målsman.

Man skulle kunna invända, att en kommun har ringa intresse av att göra sig besvär med att uppbära pensionen i det fall, då pensionstagaren är intagen på en sådan anstalt, att kommunen jämlikt 40—42 §§ fattigvårdslagen har rätt att av stat eller landsting utfå full gottgörelse för dagavgift och annan vårdkostnad. Att märka är dock, att kommunen äger utfå ersättning för sådan vårdavgift, endast i den mån ersättning ej kunnat uttagas av den vårdade eller för honom försörjningspliktig person, samt att, såsom förut påpekats, vid ansökningen om gottgörelse skall fogas avskrift av protokoll över det förhör, som skall hållas för att utreda, bland annat, vederbörandes pensionsförhållanden.

Nu finnas fall, där en pensionstagare kan vara intagen å annan allmän anstalt än fattigvårdsanstalt utan att vårdavgift behöver erläggas. När i dylika fall, såsom förhållandet är med de båda grupper av vårdbehövande sinnessjuka, som omförmälas i § 39 sinnessjukstadgan, med den, som är intagen å Järvsö sjukhus för spetälska, m. fl., vården bekostas av staten, synes det lämpligaste vara att i analogi med stadgandet i 9 § tredje stycket pensionsförsäkringslagen föreskriva, att pensionstillägget icke skall utgå, dock att, om den pensionsberättigade har anhöriga, vilka för sitt uppehälle äro beroende av honom, dem må medgivnas rätt att under tiden uppbära pensionsstillägget.»

Pensionsstyrelsen har därefter erinrat, att medicinalstyrelsen i sitt omförmälda utlåtande av den 25 februari 1916 funnit allenast en invändning av någon betydelse kunna göras emot det av samma styrelse väckta förslaget att upphäva 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen. *Medicinalstyrelsen* hade därom anfört följande :

»Då pensionstilläggen till sin största del utgå av statsmedel samt vårdavgifterna å statens hospital äro satta så lågt, att ett avsevärt tillskott av statsmedel erfordras för täckande av vårdkostnaden för varje patient, skulle det möjligen kunna anses innebära allt för stor uppoffring från statens sida att låta hospitalpatienterna tillgodonjuta såväl nyssberörda tillskott av statsmedel för täckande av vårdkostnaderna som hela pensionstilläggen utan avdrag. Utan att ingå på frågan, huruvida ett åskådnings sätt av antydd innebörd är ur folkpensioneringssynpunkt berättigat eller icke, vill medicinalstyrelsen framhålla, att därest man skulle önska att begränsa statens ekonomiska uppoffring i här avsedda fall, detta kan ske genom att höja hospitalsavgifterna för de patienter, vilka åtnjuta pensionstillägg. Alldeles utan administrativa olägenheter skulle visserligen en sådan åtgärd icke vara, men den synes dock vara vida att föredraga framför försöken att råda bot på

här ifrågakomna svårigheter genom partiella ändringar av en lagbestämmelse, som utan tvekan torde kunna betecknas såsom i sin helhet ohållbar.

Vad här sagts om statshospitalen är tillämpligt även å övriga vårdanstalter, som tillhöra staten.»

Medicinalstyrelsen hade ock tänkt sig möjligheten av att — för att bespara kostnader för staten — statsbidragets storlek även för statsunderstödda anstalter skulle göras beroende av huruvida den patient, för vilken bidraget beräknades, åtnjöte pensionstillägg eller icke.

Pensionsstyrelsen har därefter vidare anfört:

»Från tanken att på någondera av de utav medicinalstyrelsen sålunda ifrågasatta vägarna gynna staten på pensionstagarnas bekostnad måste pensionsstyrelsen för sin del bestämt taga avstånd. Statens utgifter för en persons vård å en anstalt, allmän eller enskild, böra och få icke göras beroende av huruvida personen åtnjuter pension eller ej. Pensionen är en honom tillkommande personlig förmån, och den tanken, att staten i pensionstagarens ställe skulle draga nytta av hans pension, synes stå i direkt strid mot syftet med och grunderna för den svenska pensionsförsäkringen.

Med denna uppfattning, som, såvitt pensionsstyrelsen förstår, svårigen torde kunna jävas, följer av sig självt, att det icke kan vara riktigt att, såsom stadgas i 7 § i förberörda kungörelser av den 24 oktober 1919 (nr 658 och 659) samt i § 3 i förordningen den 9 juli 1920 (nr 607), låta till vissa anstalter utgående statsbidrag för pensionstagare minskas med belopp, som motsvarar statens andel i kostnaden för dennes pensionstillägg. Därest staten av statsfinansiella skäl anser sig nödsakad begränsa sina bidrag till anstalterna, är detta en sak för sig, men det bör icke ske på vissa pensionstagares bekostnad.»

Ett upphävande av omförmälda bestämmelse i nyssberörda författningar borde för övrigt bliva en omedelbar följd därav, att pensionsstyrelsens förut angivna tolkning av uttrycket »kostnaderna för vården» i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen vunnit gillande. I detta sammanhang borde jämförelse göras med stadgandet i § 6 mom. 1 i reglementet för statens uppfostringsanstalter för sinnesslöa av den 9 november 1922 (nr 525), för vilket stadgande redogörelse lämnats i det föregående.

I 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen talades det endast om pensionstillägg, icke om avgiftspension. Visserligen utginge avgiftspensionen icke av allmänna medel utan härledde sig av inbetalningar, som verkställdes av pensionstagaren. Men då det gällde att bestrida kostnaderna för dennes vård och underhåll, syntes det vara helt naturligt att för ändamålet anlita även avgiftspensionen lika väl som andra den vårdade tillhöriga eller tillkommande medel. På detta sätt undginge man ock att för nu ifrågavarande ändamål behöva uppdelna pensionen i avgiftspension och pensionstillägg. Pensionsstyrelsen ansåge således, att avgiftspension i förevarande hänseende borde likställas med pensionstillägg.

En omläggning av stadgandet i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen i den riktning, styrelsen sålunda antytt, syntes slutligen böra medföra, att stadgandet utsträcktes att omfatta jämväl enskilda anstalter, vare sig dessa vore statsunderstödda eller ej. Anstaltsvård syntes över huvud kunna betraktas som en sådan vårdform, att kommunen borde tillförsäkras den fördel, som ifrågavarande bestämmelse åsyftade att skapa. Pensionsstyrelsen ansåge sig i detta sammanhang böra nämna, att styrelsen hade sig bekant åtminstone ett fall, där ett antal lantkommuner, som saknade egna ålderdomshem, träffat avtal med en enskild anstalt att mot viss avgift mottaga till full försörjning de personer, som av kommunerna hänvisades till anstalten

Det förefölle helt naturligt, att i ett sådant fall kommun tillerkändes samma rätt till en pensionstagares pension, som om denne vore intagen å en allmän anstalt.

Under åberoende av vad sålunda anförts har pensionsstyrelsen hemställt, dels att 9 § tredje och fjärde styckena pensionsförsäkringslagen måtte erhalla ändrad lydelse, dels ock att 7 § andra stycket i kungörelsen den 24 oktober 1919 (nr 658) angående understöd av statsmedel åt anstalter för obildbara sinnesslöa, 7 § i kungörelsen av samma dag (nr 659) angående understöd av statsmedel åt anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, och åt epileptikeranstalter, § 3 andra stycket i kungörelsen den 9 juli 1920 (nr 607) angående statsbidrag till driftkostnaderna vid i lagen om fattigvården den 14 juni 1918 avsedda arbetshem samt § 6 mom. 1 andra stycket i reglementet för statens uppfostringsanstalter för sinnesslöa av den 9 november 1922 (nr 525) måtte upphävas.

Pensionsstyrelsens chef, generaldirektören af Jochnick, har i särskilt yttrande till styrelsens protokoll anført, att det enligt hans mening varit ur både principiella och praktiska synpunkter lyckligt, om bestämmelserna i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen icke införts i lagen, utan man låtit de allmänna föreskrifter, som gällde för övriga medborgares föfoganderätt över sina inkomster, tillämpas även beträffande pensionstagarnas pensionstillägg. Med denna uppfattning hade han endast med tvekan kunnat ansluta sig till pensionsstyrelsens förslag att nu utvidga dessa bestämmelser att inbegripa jämväl avgiftspensionen. Då det emellertid syntes av praktiska skäl vara nästan uteslutet att därvidlag göra någon skillnad mellan pensionstillägg och avgiftspensioner och då de föreslagna bestämmelserna syntes komma att i administrativt avseende medföra en förbättring i jämförelse med de nuvarande förhållandena, syntes i nuvarande läge icke finnas någon annan väg, såvida man fortfarande ansåge önskligt att genom lagbestämmelser ordna dessa mellanhavanden mellan pensionstagarna och kommunerna.

Särskilt
yttrande inom
pensions-
styrelsen.

De till pensionsstyrelsens biträde förordnade *sakkunniga*, herrar B. Eriksson, S. H. Kvarnzelius och P. Nilsson samt fröken Ebba Wedberg, hava förklarar sig tillstyrka styrelsens förslag.

Vid utarbetandet av sitt förslag har pensionsstyrelsen samrått med *medicinalstyrelsen*; och har sistnämnda styrelse förklarar sig icke hava något att erinra mot förslaget.

Medicinal-
styrelsen.

Statskontoret, som den 13 januari 1927 avgivit infortrat utlåtande i ärendet, har därvid uttalat, att det visserligen syntes statskontoret, som om vissa administrativa förenklingar skulle vara att vinna genom vidtagandet av de av pensionsstyrelsen föreslagna ändringarna i 9 § pensionsförsäkringslagen och övriga med sagda paragraf samband ägande författningsbestämmelser. Då ett bifall till berörda ändringsförslag för statsverkets vidkommande uppenbarligen skulle komma att medföra en betydande ökning av utgifterna för de vårdanstalter, som berördes av de ifrågasatta författnings-

Statskontoret.

ändringarna, hade emellertid statskontoret ansett sig icke kunna underlåta att för sin del framhålla, att vissa betänkligheter torde resa sig mot att i nuvarande statsfinansiella läge bifalla pensionsstyrelsens förevarande förslag.

Departements-
chefen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att anmärkningar i flera hänseenden kunna med fog framställas mot bestämmelserna i 9 § fjärde stycket pensionsförsäkringslagen. Ordalagen giva anledning till olika tolkningar, och stadgandet i dess helhet har visat sig medföra åtskilliga olägenheter.

Vad till en början angår frågan om tolkningen av uttrycket »kostnaderna för vården», kan onekligen tvekan uppstå, vad därmed rätteligen bör förstås. Förarbetena till lagen lämna icke något bestämt svar på frågan. Undersöker man, vad som kan hava varit avsikten med stadgandet, torde å ena sidan med visst fog kunna sägas, att när det allmänna för en pensionstagares vård å anstalt har utgifter, som överstiga den stadgade vårdavgiften, det allmänna ock borde hava rätt att tillgodogöra sig den av allmänna medel utgående delen av pensionen, i den mån vårdkostnaden icke täckes av vårdavgiften. Men å andra sidan lärer icke kunna bestridas, att pensionen närmast är avsedd att komma pensionstagaren själv till godo. Är det han, som erlägger vårdavgiften, förefaller det vara naturligt, att det pensionstillägg, som anstalten jämlikt ifrågavarande lagrum äger uppbära, också tillgodoföres honom genom avdrag å vårdavgiften. Jag lämnar emellertid för närvarande därhän, vilkendera tolkningen är den rätta; en omarbetning av lagrummets lydelse synes nu i vilketdera fallet som helst böra vidtagas med hänsyn till den ovisshet i tolkningen, som kommit till synes, och de olägenheter, som därav visat sig följa.

Pensionsstyrelsens förslag till ändring av ifrågavarande bestämmelser innebär huvudsakligen följande. Erlägges avgift för en pensionstagares vård å anstalt, den må vara allmän eller enskild, skall den, som betalar avgiften — vare sig det är fattigvårdssamhälle, kommun, den vårdade själv eller hans anhöriga — också äga uppbära icke blott pensionstillägget utan även avgiftspensionen. Fattigvårdssamhälle, som erlägger vårdavgiften och sålunda skall få uppbära pensionen, skall äga av densamma tillgodogöra sig utgiven dagavgift och annan vårdkostnad. Är pensionstagaren intagen å fattigvårdssamhälle tillhörig anstalt, äger fattigvårdssamhället liksom i nyss avsedda fall uppbära pensionen samt därav tillgodogöra sig kostnaderna för vården eller försörjningen. Åtnjuter pensionstagaren kostnadsfri vård å staten tillhörig anstalt — exempelvis om han är sinnessjuk till brott förvunnen person, eller straffånge, som under strafftiden blivit sinnessjuk — skall under tiden *pensionstillägg* ej utgå, dock att hans anhöriga kunna berättigas uppbära det samma, om de för sitt uppehälle äro beroende av honom.

De ändringar, pensionsstyrelsen sålunda föreslår, synas vara ägnade att medföra avsevärda förenklingar i administrativt hänseende och ej obetydlig arbetsbesparing. De svårigheter, som nu förefinnas för andra allmänna anstalter än fattigvårdsanstalter att hålla reda på vilka av deras skyddslingar åtnjuta pensionstillägg eller understöd från pensionsförsäkringen och dessa

förmånens storlek skulle försvinna och anstaltens bokföring förenklas. För pensionsstyrelsen skulle ock inbesparas allt arbete med att till dessa anstalter lämna uppgifter om pensionstagare och storleken av deras pensioner. Nu rådande tvekan i vad mån anstalterna finge tillgodogöra sig pensionerna skulle jämväl upphöra och den, som erlägger vårdavgiften, få såsom sig bör räkna pensionen sig till godo.

Jämväl för kommunerna och landstingen skulle förslaget genomförande leda till avsevärda förmåner, detta även i jämförelse med den före utfärdandet av medicinalstyrelsens omförmälda cirkulär den 1 juli 1926 allmännast tillämpade tolkningen av stadgandet. Genom att pensionerna ingå direkt till kommunens kassa i stället för till anstalterna, förenklas bokföringen, vilket även är fallet beträffande förfarandet, då ersättning enligt fattigvårdslagen skall sökas av annat fattigvårdssamhälle eller av landsting. Det må erinras, att det i sist avsedda fall blir landstinget som i sista hand får fördelarna av pensionen — helt i de fall då enligt fattigvårdslagen landsting ersätter hela vårdkostnaden och till hälften i de fall, då landstinget blott ersätter hälften. Vid beräkning av den vårdkostnad, som skall ersättas, bör nämligen pension eller understöd avräknas; förtydligande bestämmelse i sådant avseende är avsedd att införas i 51 § i fattigvårdslagen. — Givet är, att, såsom statskontoret anført, den nu behandlade frågan är av omfattande ekonomisk innebörd för staten. Därest staten skulle i en eller annan form hålla inne sin andel i pensionstillägg och understöd i alla fall, då pensionstagare vårdas å statsanstalt, skulle uppenbarligen de direkta utgifterna för dessa anstalter i hög grad minskas. Landstingsförbundets styrelse uppger, att den förlust landstingen och de städer, som icke deltaga i landsting, vid en omläggning i sådan riktning beträffande hospitalen årligen skulle göra, skulle uppgå till omkring 600,000 kronor, däraf 450,000 kronor utgående av statsmedel. Besparingskommittén beräknade summan av pensionstillägg och understöd till å anstalt vårdade sinnessjuka och sinnesslöa till något över 2 miljoner kronor om året, av vilket belopp tre fjärdedelar belöpte å staten. Då emellertid vinsten för staten skulle motsvaras av en nära nog lika stor kostnadsökning för landsting och primärkommuner, har jag ansett mig icke kunna förorda en ändring av pensionsförsäkringslagen, som skulle fastslå ett dylikt system. En konsekvens av denna ståndpunkt bör tydligen bliva, att vid beviljande av statsbidrag till kommunala eller enskilda anstalter avdrag ej skall göras för statens andel i pensionstilläggen. Till de ekonomiska verkningarna av en omläggning härutinnan återkommer jag i det följande.

Av anförda skäl kan jag i huvudsak ansluta mig till pensionsstyrelsens förslag. Dock synas vissa kompletteringar därtill vara erforderliga.

Enligt lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård kunna i vissa fall barn, som fyllt 15 år och som alltså kunna vara berättigade till understöd eller pension enligt pensionsförsäkringslagen, vara omhändertagna av barnavårdsnämnd. Har kommun på detta sätt genom barnavårdsnämnd fått vidkännas kostnad för vård eller försörjning av en sådan pensionstagare,

synes kommunen böra beredas samma möjlighet som fattigvårdssamhälle att uppbära vederbörandes pension eller understöd.

Då uppenbarligen fattigvårdssamhällen och kommuner icke böra äga tillgodogöra sig högre belopp, än de enligt fattigvårdslagen och lagen om samhällets barnavård äro berättigade att återkräva av landsting, annat fattigvårdssamhälle eller kommun, staten eller enskild, torde de regler angående bestämmande av ersättningsbelopp i dylika fall, som finnas i 51 § fattigvårdslagen, här böra erhålla motsvarande tillämpning. En hänvisning i 9 § pensionsförsäkringslagen till detta stadgande torde alltså böra göras.

Att, såsom pensionsstyrelsen föreslagit, i förevarande hänseende likställa enskild anstalt med allmän finner jag välgrundat. Visserligen skulle möjligen någon gång tvekan kunna uppstå, huruvida det i ett visst fall är fråga om en enskild anstalt eller ett enskilt hem. I allmänhet torde dock gränsen emellan dessa kategorier icke vara svår att draga. Det lär icke finnas många enskilda anstalter, som här kunna komma i fråga, och enbart den omständigheten att i ett enskilt hem emottages ett större eller mindre antal inackorderingar kan icke anses giva hemmet karaktär av anstalt.

Ur viss synpunkt skulle man kunna hysa betänkligheter emot förslaget att låta fattigvårdssamhällen och kommuner i angivna fall utkvittera icke blott pensionstillägget utan även avgiftspensionen. Den föreslagna anordningen synes emellertid vara så praktisk, att man bör kunna släppa sina betänkligheter, helst någon orätt genom en sådan lagändring knappast kan anses bliva tillfogad pensionstagaren. Han har ju i alla händelser skyldighet att i mån av förmåga ersätta utgifterna för sin vård och försörjning, och det är med hänsyn härtill enklast och naturligest, att fattigvårdssamhället eller kommunen direkt får utkvittera även avgiftspensionen i stället för att söka utkräva densamma av pensionstagaren, sedan den av honom utkvitterats.

Goda skäl synas ock tala för förslaget att pensionstillägg icke skall utgå för tid, under vilken pensionsberättigad åtnjuter fri vård på statens bekostnad å staten tillhörig anstalt. Han har då allting fritt och är icke i behov av något ytterligare bidrag av allmänna medel. Avgiftspensionen, som uppkommit genom av honom under årens lopp erlagda avgifter, bör han emellertid få uppbära likaväl som övriga honom under vårdtiden tillfallande inkomster. Rimligt är ock, att om han har anhöriga, vilka för sitt uppehälle äro beroende av honom, dessa må kunna berättigas att under tiden uppbära pensionstillägget. Föreliggande skäl därtill, synes en ansökan om sådan rätt för de anhöriga böra utan vidare bifallas.

Anmärkas må, att om en person blir intagen å allmän eller enskild anstalt och där på bekostnad av avkastningen av donationsfonder eller dylikt erhåller helt eller delvis fri vård och försörjning, vad han sålunda fritt åtnjuter anses skola räknas som inkomst enligt 7 § pensionsförsäkringslagen vid avgörande av frågan om hans rätt till pensionstillägg. Har han på detta sätt erhållit friplats, kan följaktligen pensionstillägg icke ifrågakomma.

Med anledning av de av statskontoret ur statsfinansiell synpunkt uttalade betänkligheterna mot ett bifall till pensionsstyrelsens förevarande förslag har jag låtit verkställa en undersökning rörande verkningarna av detsamma för statsbudgeten. Till en början må anmärkas, att förslaget icke kommer att medföra ökning av statens redan beräknade kostnader för hospitalsvården. Innan medicinalstyrelsen utfärdade sitt här förut omnämnda cirkulär av den 1 juli 1926, torde hospitalen i regel icke hava begagnat sig av sin rätt att uppbära patienternas pensionstillägg. Efter den 1 juli 1926 hava visserligen hospitalen jämlikt sagda cirkulär uppburit en del pensioner med skyldighet att i räkenskaperna bokföra dem såsom diverse inkomster, men hänsyn har icke tagits härtill vid beräkningen av statens kostnader för hospitalsvård vare sig för nu löpande eller för nästa budgetår.

Enligt vad jag inhämtat, har för budgetåret 1925—1926 på grund av berörda stadganden i 7 § i kungörelserna den 24 oktober 1919 statsbidraget till i dessa kungörelser omförmälda *sinnesslö- och epileptikeranstalter* minskats med tillhoppa 47,553 kronor 63 öre, och i anledning av stadgandet i § 3 i berörda kungörelse den 9 juli 1920 har statsbidraget till däri omförmälda *arbetshem* minskats med 360 kronor 21 öre. Slutligen har enligt inhämtad uppgift *institutet för blinda vid Tomtebodas* under samma budgetår uppburit pensioner för där intagna elever med ett belopp av sammanlagt 13,122 kronor 10 öre, vilka medel uppdebiterats som inkomst för institutet. Därigenom hava statens kostnader för detsamma minskats med motsvarande belopp. För *vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte* uppgick inkomsten av pensionstilläggen för samma tid till omkring 1,000 kronor.

Såsom synes, är här icke fråga om särskilt betydande belopp, och vad sinnesslö- och epileptikeranstalterna beträffar har vid äskande för budgetåret 1927—1928 av statsbidrag till dem hänsyn i viss mån tagits till ett eventuellt upphävande av berörda stadgande i 7 § i 1919 års kungörelser. Någon ändring beträffande de för dessa ändamål äskade anslagen för nästa budgetår föranledes alltså icke av ett bifall till förslaget, så mycket mindre som ifrågavarande bidrag utbetalas halvårsvis i efterskott, i följd varav förslagets genomförande endast med ett halvårsbelopp kommer att inverka på anslagen. — Därest lagändring kommer till stånd i det nu behandlade ämnet, förfaller tydligen förutsättningen för den förut berörda bestämmelsen i grunderna för beviljande av bidrag från nu omförmälda anslag, att avdrag skall göras för pensionstillägg. Vid sådant förhållande torde det icke vara erforderligt att särskilt begära riksdagens medgivande till en ändring i dessa grunder i enlighet med vad som anförts. Därest riksdagen lämnar denna uppfattning utan erinran, lär det kunna ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de formella jämkningar, som bliva erforderliga i ifrågavarande kungörelser. Motsvarande gäller beträffande förenämnda kungörelse den 9 juli 1920 (nr 607) och reglementet den 9 november 1922 (nr 525).

Beträffande anstalten för blinda med komplicerat lyte äger, enligt vad jag av chefen för ecklesiastikdepartementet inhämtat, vad jag nyss anført motsvarande tillämpning. Icke heller därutinnan behöver alltså förslaget föranleda

anslagshöjning för nästa budgetår. I fråga om blindinstitutet vid Tomtebodala läroverk, enligt vad jag vidare inhämtat, icke vara utslutet, att den av lagändringen föranledda inkomstminskningen kan leda till att anslagen för nästa budgetår bli otillräckliga. Skulle så bli förhållandet, torde emellertid, enligt vad för mig uppgivits, bristen kunna tillfälligt fyllas medelst institutets fonder, varefter frågan om dess definitiva täckande får föreläggas 1928 års riksdag.

I detta sammanhang torde jämväl en annan ändring böra göras i förevarande stycke av 9 §. Inom socialdepartementet pågå för närvarande förarbeten till förslag angående vissa ändringar i lagen om fattigvård, och det är min förhoppning, att detta förslag skall kunna med det snaraste föreläggas riksdagen. Bland de ändringar, som sålunda äro ifrågasatta, är den, att landstingens skyldighet att bidraga till fattigvårdssamhälleernas kostnader för vård åt sinnessjuka skulle utsträckas att gälla även i vissa fall, då vård å sinnessjukanstalt icke äger rum, nämligen dels då den sjuke förklarats berättigad till inträde på någon statens sinnessjukanstalt men på grund av platsbrist ännu ej blivit intagen å sådan anstalt, dels då någon, som varit intagen å en statens sinnessjukanstalt, utan att vara utskreven såsom tillfrisknad permittteras därifrån för att lämna plats åt någon mera vårdbehövande. Förslaget går ut på att i dessa fall landstinget skall lämna ersättning för vården med belopp, i princip motsvarande den billigaste legosängsavgiften å statshospitalen, dock endast under förutsättning att tillfredsställande vård hos enskild beredes den sjuke. Utgångspunkten för ett dylikt stadgande har ansetts vara, att kommunerna icke böra betungas därigenom att staten icke är i stånd att bereda vårdplats åt alla vårdbehövande, samt att man skall kunna med större framgång än nu genomföra en gallring, så att de mest vårdbehövande komma i åtnjutande av anstaltsvård.

Samma skäl som i det föregående anförts för att fattigvårdssamhälleerna böra äga uppbära pension och understöd, då de bekosta vård å anstalt, synas gälla för här avsedda fall. Utvidgningen av landstingens bidragsskyldighet läroer alltså böra motsvaras av rätt för fattigvårdssamhälleerna att uppbära pension och understöd. I förslaget till ändringar i fattigvårdslagen är det avsett att i överensstämmelse härmed skall intagas bestämmelse av innebörd, att landstinget skall utgiva ersättning med oförmälda legosängsavgift, *minskad* med pension eller understöd; det blir alltså jämväl i detta fall landstingen som få tillgodonjuta pensionerna. I enlighet med vad jag nu anför har jag ansett bestämmelse av angiven innebörd böra införas i 9 § pensionsförsäkringslagen. Denna bestämmelse torde i likhet med vad som är avsett beträffande ändringarna i fattigvårdslagen böra gälla från den 1 januari 1928.

Andra och femte styckena.

I samband med nu föreslagna ändringar i 9 § pensionsförsäkringslagen anser jag mig böra hemställa om ett par andra ändringar i samma paragraf, vilka föreslagits av statens besparingskommitté i dess förut omnämnda betänkande av den 19 februari 1925 och vilka gå ut på upphävande av andra och femte styckena i paragrafen.

9 § första stycket pensionsförsäkringslagen stadgar, att i vissa där uppräknade fall — undandöljande av inkomst, försumlighet vid avgiftsbetalning, dryckenskap m. m. — pensionstillägg icke alls må beviljas eller undantagsvis beviljas med minskat belopp eller, om det redan beviljats, indragas eller ned sättas. Enligt andra stycket i samma paragraf skall, där pensionstagare för sin försörjning anlitar allmänna fattigvården, pensionstillägg eller del därav, som på grund av bestämmelserna i första stycket icke utgår till pensions tagaren, för tid, under vilken fattigvård till honom utgår, tillfalla den kom mun, till vilken han hör i fattigvårdshänseende, dock icke i vidare mån än som erfordras till täckande av kostnaderna för den lämnade fattigvården.

I 9 § femte stycket pensionsförsäkringslagen stadgas, att, där pensions tagare, för vilken kommun på grund av bestämmelserna i 14 och 15 §§ i lagen inbetalat grundavgift, för sin försörjning anlitar allmänna fattigvården, den kommun, till vilken han i fattigvårdshänseende hör, äger att för tid, under vilken fattigvården utgår, uppbära det belopp, som enligt de i 6 § första stycket angivna grunder motsvarar vad av kommunen sålunda inbetalats, dock icke i vidare mån än som erfordras till täckande av kostnaderna för den lämnade fattigvården.

Av följande tablå, som utarbetats inom pensionsstyrelsen, framgår, i vilken utsträckning kommunerna hittills begagnat sig av den enligt berörda stycken i 9 § dem tillkommande rätten ¹⁾.

Hittills hava således endast åtta kommuner, däribland landets två största städer, framställt anspråk på grund av stadgandet i andra stycket och allenast tre kommuner på grund av stadgandet i femte stycket. Såsom synes är det här fråga om jämförelsevis obetydliga belopp, särskilt när det gäller till lämpning av femte stycket. Beträffande tillämpningen av andra stycket är vidare att märka, att Stockholms och Göteborgs kommuner själva fått bestrida $\frac{1}{4}$ och de sex övriga $\frac{1}{8}$ av de utanordnade beloppen, vadan dessa, betraktade såsom verklig inkomst för kommunerna, rätteligen böra minskas från sammanlagt 47,998 kronor 96 öre till 36,304 kronor 36 öre.

Till stöd för sitt förslag om upphävande av 9 § andra stycket har statens besparingskommitté i sitt berörda betänkande anfört följande:

»Såvitt kommittén kan förstå, föreligger knappast något verkligt skäl att låta kommunen erhålla det pensionstillägg eller del därav, som en fattigvårdsunderstödd gått förlustig, därför att han icke uppfyllt pensionsförsäkringslagens s. k. värdighetsbestämmelser. Och stadgandets existensberättigande försvinner enligt kommitténs mening alldeles, när man jämför de förhållandevis obetydliga beloppen med det tidsödande och besvärliga arbete, som är förenat med utanordnandet av beloppen.

En ansökning till pensionsstyrelsen om utbekommande av enligt 9 § första stycket förverkade pensionstilläggsbelopp åtföljes i regel av en förteckning över de personer, i vilkas pensionstillägg nedsättning beslutats av pensionsnämnden. Efter dessa förteckningar utskrivs inom pensionsstyrelsen för varje person ett registerkort, vilket visat sig nödvändigt för att undvika dubbelutbetalningar för samma person. För att återfinna pensionsstyrelsens

Statens
besparings-
kommitté.

¹⁾ Se nästa sida.

**Till kommuner jämlikt 9 § andra och femte styckena pensionsförsäkringslagen
utbetalade belopp.**

Kommun	Ansökan dagtecknad	Antal personer	Belopp jämlikt 9 § andra stycket		Belopp jämlikt 9 § femte stycket	
			Kronor		Kronor	
Stockholm	28/12 1920	19	426	28	—	—
	31/12 1921	57	1,045	97	—	—
	30/12 1922	121	2,099	32	—	—
	5/1 1924	195	4,033	24	—	—
	9/6 1925	330	7,430	51	—	—
	30/6 1926	341	6,773	21	—	—
	Summa	1,063	21,808	53	—	—
Göteborg*)	14/10 1921	2	35	83	—	—
	27/12 1922	78	1,723	08	—	—
	23/12 1923	241	5,505	42	—	—
	29/12 1924	376	6,527	49	—	—
	28/12 1925	492	9,847	49	—	—
	29/12 1925	3	110	—	—	—
	Summa	1,192	23,749	31	—	—
Holm (Älvsborgs län)	21/11 1925	2	32	09	—	—
Motala	6/8 1925	22	—	—	4	26
	20/8 1926	43	50	—	102	71
	Summa	65	50	—	106	97
Oskarshamn	9/2 1925	12	331	53	—	—
	31/3 1926	12	310	84	—	—
	Summa	24	642	37	—	—
Solna	20/3 1923	2	44	59	—	—
	11/1 1924	4	87	63	—	—
	15/10 1924	4	87	63	—	—
	15/1 1925	4	125	—	—	—
	14/3 1925	17	308	61	—	—
	13/2 1926	43	939	22	—	—
	Summa	70	1,505	05	—	—
Sundbyberg	11/6 1923	1	30	—	4	20
	14/3 1924	1	30	—	4	20
	Summa	2	60	—	8	40
Södertälje	12/8 1925	1	11	70	5	40
	28/10 1926	4	139	91	11	41
	Summa	5	151	61	16	81
	Total summa	2,423	47,998	96	132	18

*) Ny ansökan (817 personer) av 23/12 1926.

beslut om tillämpning av 9 § första stycket måste pensionsärendena framtagas, vilket kan vålla ej obetydligt besvär, särskilt om det vid undersökningen befinnes, att ärendet ännu ej inkommit till styrelsen. Med ledning av anteckningarna å handlingarna i pensionsärendena utskrivs registerkorten, därvid bland annat måste antecknas den tid, för vilken pensionstillägg skall utgå. Den tid, under vilken vederbörande åtnjutit fattigvård, är i allmänhet uppdelad i ett flertal kortare perioder, ofta omfattande endast några dagar. Tydligt blir det då ganska besvärligt att noggrant bestämma denna tid. Slutligen uträknas med ledning av dels det belopp, med vilket pensionstillägget nedsatts, och dels nyss omförmälda tid det belopp, som för varje person tillkommer vederbörande kommun.

Har pensionsstyrelsen med stöd av 9 § första stycket helt avslagit en ansökan om pensionstillägg och söker sedermera kommunen att jämlikt andra stycket utbetala allt eller någon del av vad den sökande eljest skulle fått i pensionstillägg, är pensionsstyrelsen för bestämmande av beloppet nödsakad att, trots avslagsbeslutet, fastställa såväl pensionstilläggets storlek som den tidpunkt, från och med vilken denna förmån skulle hava utgått, om 9 § första stycket icke tillämpats. Detta förorsakar särskilda svårigheter i fall, där redan pensionsnämnden avslagit ansökningen och på den grund ansett det överflödigt att inkomma med närmare uppgifter om sökandens inkomster m. m.

Sedan beloppen på förut angivet sätt beräknats, måste i vissa fall intyg införskaffas, att beloppet i varje föreliggande fall icke överstiger kostnaden för den vederbörande lämnade fattigvården.

Enligt vad kommittén inhämtat förekommer det numera ofta, att pensionstillägg nedsättes på den grund, att den pensionsökande visat uppenbar församling i fullgörandet av sin avgiftsplikt. Det är därför antagligt, att ansökningar från kommuner om utbetalande av belopp enligt 9 § andra stycket bliva allt vanligare.

För att undvika det enligt kommitténs uppfattning skäligen meningslösa arbete, som är förenat med tillämpningen av stadgandet i 9 § andra stycket, anser kommittén fullgiltiga skäl föreligga att helt upphäva detta lagrum.»

Såsom jag redan nämnt, har statens besparingskommitté jämväl föreslagit, att 9 § femte stycket skulle upphävas. Kommittén motiverar detta sålunda:

»Denna bestämmelse, som icke fanns i Kungl. Maj:ts till 1913 års riksdag framlagda förslag till lag om allmän pensionsförsäkring, tillkom i anledning av en vid samma års riksdag väckt motion. Till stöd härför anfördes, att det syntes befogat, att den kommun, som nödgades meddela vederbörande pensionsberättigade fattigvård, till kostnaderna därför finge det bidrag, som motsvarade nedsättningen under den normala avgiftspensionen.

Häremot är icke något i sak att erinra. Kommittén har emellertid funnit, att en tillämpning i större utsträckning av detta lagrum skulle förorsaka en arbetsbörda, som icke står i rimlig proportion till de obetydliga belopp, det här kan vara fråga om.

— — — — — Men med hänsyn till de betydande avgiftsbelopp, som vissa kommuner måst erlagga för personer, som underlatit att inom föreskriven tid betala sina grundavgifter, är det möjligt, att anspråk på lagrummets tillämpning kunna framkomma i ganska stor utsträckning. Ofta torde de göras i samband med framställning om utbetalande av belopp enligt 9 § andra stycket. Till det förut beskrivna arbetet kommer då ytterligare undersökning rörande de avgiftsbelopp, som erlagts av kommun för pensionstagaren, jämte uträkning av däremot svarande avgiftspension.

Betydelsen i ekonomiskt hänseende för kommunerna av stadgandet i 9 § sista stycket torde vara synnerligen ringa. Däremot bör ett upphävande av stadgandet kunna medföra en ej föraktlig arbetsbesparing. Kommittén anser sig för den skull nu böra väcka förslag om upphävande jämväl av sista stycket i 9 § pensionsförsäkringslagen.»

Pensions-
styrelsen.

I sitt över vissa delar av kommittébetänkandet den 20 juni 1925 avgivna utlåtande har pensionsstyrelsen under instämmande i vad kommittén anfört till stöd för förslaget om upphävande av andra och femte styckena i 9 § tillstyrkt samma förslag.

Departements-
chefen.

För egen del finner jag fullgoda skäl hava förebragts för ett upphävande av berörda två stycken. Den praktiska betydelsen för kommunerna av de där givna bestämmelserna är ringa, men stadgandena kunna föranleda en avsevärd ökning av administrationskostnaderna inom pensionsstyrelsen.

29 §.

Enligt 29 § andra stycket pensionsförsäkringslagen skall ansökning rörande pension avfattas enligt fastställt formulär och innehålla nödiga upplysningar för utredande av sökandens pensionsrätt jämte en av honom undertecknad, på heder och samvete avgiven förklaring, att de lämnade upplysningarna äro med sanningen överensstämmande. Är sökanden ur stånd att själv avgiva sådan förklaring, skall riktigheten av upplysningarna intygas av två trovärdiga, med sökandens förhållanden förtrogna personer.

I sin här förut omnämnda skrivelse av den 15 juli 1925 har pensionsstyrelsen i fråga om detta stadgande anfört följande:

»Uppenbarligen bör alltid en pensionsansökan innehålla 'nödiga upplysningar för utredande av sökandens pensionsrätt'. Emellertid äro förutsättningarna för sådan rätt väsentligt olika i olika fall. Grundar sig pensionsrätten på att sökanden är till arbete varaktigt oförmögen, måste detta närmare angivas redan i ansökningen. Gör han dessutom anspråk på pensions-tillägg eller understöd, måste han därjämte lämna uppgifter rörande sina ekonomiska förhållanden. Är det åter fråga om ansökning om enbart avgiftspension vid uppnådd ålder av 67 år, är det för styrkande av pensionsrätten tillfyllest, att prästbevis åberopas. Vidare upplysningar rörande sökanden och hans förhållanden erfordras icke. Att i dylika fall en sådan förklaring av sökanden eller intyg av två personer, som omnämnas i förevarande lagrum, skall förekomma i ansökningen är tydligen onödigt.»

För vinnande av enklare formulär till ansökning om enbart avgiftspension vid fyllda 67 år än det nu gällande, av pensionsstyrelsen genom beslut den 27 augusti 1918 (nr 728) fastställda, har pensionsstyrelsen därför hemställt om ändring av ordalagen i 29 § andra stycket pensionsförsäkringslagen.

Departements-
chefen.

En ändring av förevarande lagrum i den av pensionsstyrelsen antydda riktningen synes vara ändamålsenlig, och jag anser mig därför böra tillstyrka förslaget.

31 §.

Enligt 31 § första stycket, andra punkten, pensionsförsäkringslagen utgår ej pension för tiden före januari månad året näst före det, då pensionen söktes, ändå att rätten visas hava tidigare förvärvat.

I sitt förberörda, den 19 februari 1925 avgivna betänkande har statens besparingskommitté föreslagit sådan ändring av berörda stadgande, att pensionstillägg icke skulle utgå för längre tid tillbaka än högst 6 månader före ansökningsmånaden. Vad avgiftspension beträffar ansåg kommittén, att då sådan pension principiellt syntes tillkomma den försäkrade från pensionsfallets inträffande och avgiftspensionens betydelse skulle ökas enligt kommitténs förslag, nyssberörda begränsning borde avse allenast pensionstillägg och understöd.

Kommittén anför, att enligt av pensionsstyrelsen verkställda beräkningar en inskränkning av de retroaktiva pensionerna skulle i jämförelse med de enligt nuvarande bestämmelser utgående medföra en besparing av, om pensionen skulle utgå för högst 3 månader före ansökningsmånaden, 660,000 kronor, för högst 6 månader 450,000 kronor, för högst 9 månader 300,000 kronor och för högst 12 månader 180,000 kronor årligen. Beloppen, vilka betecknas såsom maximibelopp, avsåge endast besparingen för statsverket. Till dessa belopp borde således läggas $\frac{1}{3}$, motsvarande landstingens och kommunernas andel i pensionstillägg och understöd. För att lämna sökanden någon tidsfrist med inlämnandet av sin ansökan borde enligt kommitténs mening tiden för den retroaktiva pensionen bestämmas till sex månader före ansökningsmånaden.

Förutom besparingssynpunkten har kommittén ansett för den ifrågasatta ändringen tala även den omständigheten, att det knappast syntes vara överensstämmande med pensionsförsäkringens syfte och understundom till och med mindre lämpligt att förskaffa den försäkrade en relativt stor penningssumma på en gång.

Pensionsstyrelsen har i sitt den 20 juni 1925 avgivna utlåtande över vissa delar av kommitténs betänkande erinrat, att styrelsen i utlåtande den 11 april 1924 på anförda skäl avstyrkt ett då väckt förslag till sådan ändring av pensionsförsäkringslagen, att pensionstillägg skulle bestämmas att utgå först från och med ansökningsmånaden. I sistberörda utlåtande hade styrelsen bland annat anfört följande:

Skulle bestämmelserna om tiden för pensions utgående ändras, vore önskvärt, att desamma i första hand erhöles sådan lydelse, att viss likformighet komme att äga rum beträffande det retroaktiva tillgodoräkandet av pension. Nu kunde inträffa, att en person erhöles pension retroaktivt för så gott som fulla två år före ansökningsmånaden, en annan för avsevärt kortare tid, beroende på om ansökan ingivits i slutet eller i början av ett kalenderår.

Om det emellertid av kostnadsskäl ansåges nödvändigt att införa en lagändring i den riktning, som ifrågasatts, syntes det under alla omständigheter obilligt att bestämma tiden, från vilken pension tidigast finge utgå, till ansökningsmånaden. I många fall kunde nämligen inträffa, att en pensionsberättigad på grund av sjukdom eller annat giltigt förfall icke vore i stånd att tillvarataga sin rätt. Mången gång kunde det även vara svårt att, innan en viss tid förflutit från arbetsoförmågans inträdande, bestämt avgöra, huruvida arbetsoförmågan kunde anses såsom varaktig eller ej, vilket naturligtvis kunde föranleda ett långt uppskov med ansökans inlämnande. Med hänsyn härtill syntes det pakallat, att en viss tidsfrist med-

gäves en sökande för inlämnande av pensionsansökan. Till huru lång tid denna frist skäligen borde fastställas, kunde vara ganska svårt att avgöra, men styrelsen ansåge densamma *icke* kunna sättas *kortare* än sex månader. Såge man till det syfte, man ville vinna, nämligen kostnadsbesparing, kunde det emellertid vara tvivel underkastat, om man icke vunne detta bättre genom att utsträcka fristen till ett år. Pensionsstyrelsen, som vid bedömandet av frågan, när sökandes rätt till pension inträtt, icke hade annat material att gå efter än ansökningshandlingarna och nämndens utlåtande, hade icke sällan svårt att bilda sig en egen uppfattning i frågan och bleve därför ofta bunden av nämndens förslag i denna del. Även för nämnden kunde emellertid denna fråga ofta vara tvivelaktig, och hade nämnden då att välja mellan ansökningsmånaden och en icke alltför avlägsen retroaktiv tidpunkt, torde det ofta för nämnden ligga nära till hands att, utan att alltför noga undersöka förhållandena, stanna vid sistnämnda tidpunkt. Vore fristen däremot längre, skulle nämndens känsla av ansvar inför pensionens retroaktiva beviljande bliva större och föranleda en noggrannare prövning av frågan om den verkliga tidpunkten för pensionsrättens inträdande. Skulle sålunda en begränsning äga rum, borde denna av praktiska besparingskäl hellre utsträckas till ett år, och under sådan förutsättning syntes anledning icke förefinnas att göra skillnad mellan pensionstillägg och avgiftspension, vilket för övrigt ur administrationssynpunkt vore av icke oväsentlig betydelse.

Pensionsstyrelsen har i sitt berörda utlåtande den 20 juni 1925 förklarat sig icke finna anledning frånga sin sålunda uttalade uppfattning, att tiden för pensionstilläggs utgående bör begränsas till ett år före ansökningsmånaden.

Vidare anför pensionsstyrelsen:

»Enligt styrelsens mening bör ur praktiska arbetssynpunkter samma tidsbegränsning som för pensionstillägg gälla jämväl avgiftspension, när såsom pensionsanledning åberopas invaliditet före uppnådd ålder av 67 år. Ofta skulle nämligen inträffa, att invaliditet och därmed rätten till avgiftspension inträtt lång tid, kanske många år före den fastställda tidsfristen, och det skulle då mängden gång vara förenat med stort besvär och tidsutdräkt att fastslå tidpunkten för invaliditetens inträde. Det står naturligtvis vederbörande öppet att, så snart invaliditet inträtt, ingiva ansökan om enbart avgiftspension, därest hans inkomstförhållanden skulle betaga honom rätten till pensionstillägg, och på så sätt bevara sin rätt till avgiftspension.

Någon anledning att på enahanda sätt begränsa rätten till avgiftspension på grund av fyllda 67 år synes icke föreligga. Dylik pension bör enligt styrelsens mening utgå utan annan tidsbegränsning än den, som betingas av allmänna lagens bestämmelser om tioårig preskription. Pensionsstyrelsen har för avsikt att framdeles göra framställning om ändring i sådan riktning av 31 § pensionsförsäkringslagen.

Då den av kommittén hävdade grundsatsen, att avgiftspension principiellt bör tillkomma den försäkrade från pensionsfallets inträdande, enligt pensionsstyrelsens mening är riktig och då, som kommittén anmärker, avgiftspensionens betydelse ökas i samma mån pensionsavgifterna höjas, kan det måhända anses betänkligt att härifrån göra sådant undantag, som styrelsen här föreslagit, nämligen att sådan avgiftspension, som utfaller på grund av före 67 års ålder inträdd invaliditet, beträffande retroaktiviteten skall följa bestämmelserna om pensionstillägg. Men då det här gäller en arbetsfråga av stor betydelse både för pensionsstyrelsen och pensionsnämnderna, synes

det icke vara obilligt att åtminstone i de fall, där pensionstillägg utgår, göra anspråk på en sådan restriktion, helst sökanden i dessa fall erhåller avsevärt mera i sammanlagd pension än det försäkringstekniska värdet av sina inbetalningar. Annorlunda ställer det sig beträffande sådana försäkrade, som blivit invalider före 67 år och till vilka pensionstillägg icke utgår. En beskärning av deras principiella rätt kan ju synas mera betänklig. Men härvid må anmärkas, dels att nuvarande lagbestämmelser redan innehålla en sådan restriktion och dels att, om här ifrågavarande tidsperiod i överensstämmelse med pensionsstyrelsens ståndpunkt i frågan fastställes till ett år före ansökningsmånaden, de pensionsberättigade torde kunna anses erhålla en skäligen tidsfrist för ingivande av ansökan även om enbart avgiftspension. I detta sammanhang kan omnämnas, att inom den tyska invaliditetsförsäkringen tillämpas, att pension på erlagda avgifter utgår retroaktivt för högst ett år tillbaka.

Jämväl inom privat försäkringsverksamhet gäller ofta, att försäkrad för att utfä ersättning skall anmäla sina anspråk inom viss, tämligen kort tid.

I skrivelse den 15 juli 1925 har pensionsstyrelsen gjort den bebådade framställningen om sådan ändring av 31 § pensionsförsäkringslagen, att avgiftspension på grund av fyllda 67 år skall kunna utgå utan annan tidsbegränsning än den, som betingas av allmänna lagens bestämmelser om tioårig preskription. Icke något av de skäl, som kunde anföras till stöd för att genom viss kort preskriptionstid inskränka rätten till pensionstillägg, syntes enligt pensionsstyrelsens mening föreligga i fråga om avgiftspension vid uppnådd pensionsålder, 67 år. Särskilt skulle här icke möta några som helst svårigheter att bestämma tidpunkten för pensionsrättens inträdande. Den rätt, en person genom erläggande av pensionsavgifter förvärvat, vore ock i flera hänseenden olikartad rätten till av allmänna medel utgående pensionstillägg.

Pensionsstyrelsen framhåller vidare, hurusom det visat sig, att i ett vida större antal fall, än man på förhand kunnat förmoda, ansökning om avgiftspension inkomme så sent, att en del av pensionsrätten skulle gå förlorad. Omkring 30 % av alla dittills utfärdade, på grund av uppnådd 67 års ålder utgående rena avgiftspensioner hade drabbats därav, i de flesta fall säkerligen på grund av sökandens okunnighet om pensionsförsäkringslagens bestämmelser. Detta hade dittills varit av mindre betydelse för de sökande, enär de erlagda avgifterna och därmed även pensionsbeloppen varit relativt små. Framdeles, när pensionsförsäkringen varit i kraft en längre tid, bleve däremot förhållandet ett annat. Visserligen komme då, med en ökad känedom om villkoren för pensionens utgående, procenttalet av dem, som försummade att i tid söka pension, sannolikt att betydligt sjunka. Men för den, som då drabbades av bestämmelsen i fråga, kunde detta betyda en avsevärd ekonomisk förlust.

De nuvarande bestämmelserna om rätt till retroaktiv pension synas vara i behov av omarbetning. Vad till en början angår pensionstillägg är det, såsom ock av pensionsstyrelsen påvisats, visserligen rimligt, att den pensionssökande får räkna sig till godo viss tid före ansökningsmånaden, därest pensionsfallet inträffat tidigare. Den nuvarande retroaktivitetstiden

Departements-
chefen.

bör emellertid på de av styrelsen anförda skälen omläggas och förkortas. I fråga om den lämpliga tidslängden föreligga olika förslag — högst 6 månader enligt besparingskommittén, högst ett år enligt pensionsstyrelsen. För min del finner jag en tid av högst 6 månader vara fullt tillräcklig, och det skäl, pensionsstyrelsen anfört till stöd för sin uppfattning att kostnadsbesparingen möjligen skulle bli bättre tillgodosedd genom att fristen utsträcker till ett år, verkar icke övertygande.

I likhet med besparingskommittén anser jag mig emellertid böra betona, att en begränsning av tidsfristen till högst 6 månader icke bör medföra ändring i nu gällande praxis att låta pensionerna *i regel* utgå först från och med ansökningsmånaden.

Den nu föreslagna tidsbegränsningen har beräknats medföra en årlig kostnadsbesparing för staten av omkring 450,000 kronor. Med hänsyn dels till den övergångsbestämmelse, jag har för avsikt att föreslå, dels därtill att ändringen av förevarande paragraf synes böra träda i kraft först den 1 januari 1928, torde emellertid besparingen för nästa budgetår bli endast obetydlig.

Beträffande avgiftspensionen har besparingskommittén, utan tvivel med fog, ansett, att densamma principiellt bör utgå från pensionsfallets inträffande, och pensionsstyrelsen är av samma mening. Styrelsen har emellertid trots detta föreslagit, att när såsom pensionsanledning åberopas invaliditet före fyllda 67 år, avgiftspensionen i förevarande hänseende skulle följa samma regler som pensionstillägget. Anledningen härtill äro de administrativa olägenheter, som eljest skulle uppstå. Ehuru jag på denna punkt känner mig ganska tveksam, i synnerhet som jag föreslår en starkare begränsning av tidsfristen än pensionsstyrelsen, är jag dock mest benägen att biträda styrelsens förslag. Den avgiftspensionsberättigade har likväl haft möjlighet att inom 6 månader efter pensionsrättens inträdande göra sina anspråk gällande, och försummar han detta, får han finna sig i att gå miste om pensionen för den tid, som ligger mer än 6 månader tillbaka, från ansökningsmånaden räknat.

Pensionsstyrelsens förslag att avgiftspension på grund av uppnådd ålder av 67 år skall utgå utan annan tidsbegränsning än den, som föranledes av allmänna lagens bestämmelser om tioårig preskription, finner jag vara välgrundat.

Då enligt förslaget retroaktiv pension i vissa fall skulle utgå under kortare tid än nu är fallet, torde en övergångsbestämmelse här vara erforderlig i syfte att förhindra att en person, som ingivit sin pensionsansökan innan lagändringen trätt i kraft, skulle få sin rätt till retroaktiv pension förminskad.

34 §.

Den i 34 § i lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda, på frivilliga avgifter grundade försäkringen är av två slag: enskild försäkring och grupp-försäkring. Med denna senare förstås försäkring av samtliga till viss grupp anslutna personer. Bortsett från de fall, då varaktig oförmåga till arbete

föreligger, inträder rätt till pension i fråga om enskild försäkring vid fyllda 67 år och i fråga om gruppförsäkring i regel vid fyllda 55, 60, 65 eller 67 år, allt efter valt försäkringssätt.

Vid den omläggning av den frivilliga försäkringen, vilken trädde i kraft den 1 januari 1918, ansåg man sig i fråga om den enskilda försäkringen böra bibehålla en pensionsålder av 67 år, detta med hänsyn därtill, att den frivilliga försäkringen vore att betrakta som en komplementförsäkring till den obligatoriska försäkringen och att därför pensionsåldern syntes böra vara densamma för båda försäkringarna. Redan i den skrivelse av den 7 november 1916, genom vilken pensionsstyrelsen väckte förslag om den senare åvägbragta omläggningen, framhöll emellertid styrelsen, hurusom tillslutningen till den frivilliga försäkringen i mycket väsentlig mån förhindrades av den höga pensionsåldern. För att tillmötesgå dem, som av denna anledning ställde sig avvisande mot försäkringen, infördes på förslag av styrelsen i den enskilda försäkringen ett försäkringssätt med villkor om återbetalning av erlagda avgifter i vissa fall vid den försäkrades död, medan inom den nyskapade gruppförsäkringen förenämnda syfte mera direkt tillgodosågs, i det att redan angivna fyra olika pensionsåldrar erbjödos de försäkrade. På Kungl. Maj:ts prövning skulle dessutom ankomma, huruvida i särskilt fall gruppförsäkring kunde få äga rum även på andra villkor i fråga om, bland annat, levnadsålder för pensionsrättens inträde.

I skrivelse den 24 februari 1925 har pensionsstyrelsen framlagt förslag till vissa ändringar i bestämmelserna rörande den på frivilliga avgifter grundade försäkringen och därvid anfört följande:

*Pensions-
styrelsen.*

»När pensionsstyrelsen nu, efter sju års erfarenhet rörande arbetet med den sålunda omlagda, på frivilliga avgifter grundade försäkringen, ånyo ifrågasätter viss omgestaltning av försäkringsvillkoren, sker detta i främsta rummet av det skäl, att styrelsen allt mer kommit till den övertygelsen, att det för denna försäkrings vidare utveckling är synnerligen angeläget, att rätten att välja även lägre pensionsålder än 67 år utsträcker till alla dem, som söka anslutning till den frivilliga försäkringen. En utsträckning av denna valfrihet, som hittills förbehållits de gruppförsäkrade, skulle snarast äga karaktären av ett fortgående på en redan tidigare inslagen väg. Styrelsens betänkligheter med avseende på skilda pensionsåldrar för obligatorisk och frivillig enskild försäkring hava måst vika inför de gångna årens erfarenhet. Allmänheten har en inrotad föreställning, att frivilligt erlagda avgifter böra kunna möjliggöra pension även vid lägre ålder än 67 år. Ätminstone i yngre år förefaller den tanken lockande att redan någon tid, innan åldern gör sig alltför kännbar, kunna draga sig tillbaka från förvärvsarbete eller i varje fall lätta på detta. Det torde icke heller vara möjligt bestrida, att olika levnadsomständigheter kunna påkalla olika pensionsåldrar. Det synes även självfallet, att kravet på en sådan individualisering av försäkringen måste anses särskilt rimligt, då fråga är om en pensionering, till vilken den enskilde förväntas tvångsfritt ansluta sig. I detta sammanhang må framhållas, att man inom hittills avtalade gruppförsäkringar, omfattande åtskilliga tusental personer, icke i något fall satt pensionsåldern till 67 år och endast beträffande ett fåtal personer satt pensionsåldern högre än 62 år.

Om man emellertid, med hänsyn till nyss anförda synpunkter, i fråga

om pensionsåldrar kompletterar den enskilda försäkringen till överensstämmelse med gruppförsäkringen, kommer skillnaden mellan dessa båda slag av frivillig försäkring att bli så ringa, att någon invändning knappast synes kunna göras mot en av olika skäl synnerligen önskvärd sammanslagning av dem. För den händelse en dylik komme till stånd, skulle de inom den nuvarande enskilda försäkringen gällande enkla formerna för anslutning tillämpas beträffande all frivillig försäkring, och behov skulle ej längre föreligga av sådana skriftliga försäkringsavtal, som enligt föreskrift i kungörelsen den 31 december 1917 angående frivillig försäkring nu skola beträffande gruppförsäkring upprättas mellan pensionsstyrelsen och vederbörande. Redan i och för sig skulle tvivelsutan möjligheten att sålunda utan omgång kunna direkt med närmaste postanstalt, i likhet med vad som nu sker beträffande enskild försäkring, ordna en på frivilliga avgifter grundad pensionering av arbetare och annan personal öka anslutningen till försäkringen. Vissa med gruppförsäkringen sammanhängande svårigheter av rent teknisk art, avseende såväl försäkringsvillkorens tillfredsställande formulering i enlighet med gällande föreskrifter som den årliga kontrollen av försäkringsavgifterna, skulle bortfalla, och avgifterna, som enligt hittills ingångna försäkringsavtal ansetts böra inbetalas till pensionsstyrelsen under loppet av viss, kortare tid vid årets slut, skulle komma att vid ett större eller mindre antal postanstalter erläggas å de olika tider, som i de särskilda fallen befunnas för vederbörande lägliga. En sålunda till plats och tid jämnare fördelad avgiftsbe-
 talning komme givetvis även att möjliggöra en snabbare avgiftskvittering i försäkringsböckerna, än som med nuvarande förfaringssätt är möjlig.

En i enlighet med sålunda anförda synpunkter genomförd omgestaltning av den frivilliga försäkringen skulle således av de två försäkringsslagen enskild försäkring och gruppförsäkring bilda en enhetlig försäkringsform, erbjudande, i likhet med den nuvarande gruppförsäkringen, ett flertal olika pensionsåldrar samt självfallet, i likhet med den nuvarande enskilda försäkringen, försäkring såväl utan som med avgiftsåterbetalning ävensom försäkring med huvudvikten lagd vid ålderspensioner, en försäkringsform, som införts med stöd av bemyndigande i brev den 19 juni 1919. Sistnämnda försäkring, till vilken styrelsen återkommer i annat sammanhang, är nu lagd som försäkring utan avgiftsåterbetalning. Då styrelsen skulle önska framdeles erbjuda även denna försäkring åt allmänheten såväl utan som med avgiftsåterbetalning, komme den försäkringssökande att, oavsett pensionsåldern, äga möjlighet välja mellan fyra olika tariffer. Om man vidare antar, att minst fyra pensionsåldrar borde finnas att välja på, skulle för erlagda avgifters kvittering i försäkringsboken åtminstone sexton olika beteckningssätt vara erforderliga. En medverkan till avgiftsuppbörden under så jämförelsevis invecklade former torde emellertid icke böra läggas postanstalternas personal. Även för den stora allmänheten skulle en sådan anordning utan tvivel visa sig leda till osäkerhet och misstag.

Dessa svårigheter hava helt naturligt gjort det önskvärt att söka finna ett sätt för avgifternas inbetalning och kvittering, vilket såväl vore praktiskt enkelt som tillvaratoge de olika möjligheterna till försäkringens anordnande. För vinnande av detta syfte har pensionsstyrelsen tänkt sig, att vid erläggandet av en viss avgift dennas natur skulle utmärkas endast så till vida, att av posttjänstemannen i försäkringsboken antecknades, huruvida avgiften erlagts till invaliditets- och ålderdomsförsäkring *utan* avgiftsåterbetalning, till samma försäkring *med* avgiftsåterbetalning, till (huvudsakligen) ålderdomsförsäkring *utan* avgiftsåterbetalning eller till samma försäkring *med* avgiftsåterbetalning. Frågan om pensionsåldern, d. v. s. den tidpunkt, då pension, oavsett arbetsförmåga, skall börja utgå, ställes på framtiden och

överlämnas åt den försäkrades avgörande med endast den inskränkningen, att rätten till dylik ålderspension skall inträda tidigast vid fyllda 55 år och senast vid fyllda 70 år. Att sistnämnda åldersgräns valts i stället för 67 år, beror huvudsakligen därpå, att styrelsen ansett tillfället lämpligt att på så sätt undanröja ett hittills föreliggande hinder för fullgörande i förskriven utsträckning av den kommunikationsverken åliggande skyldigheten att till förmån för viss avgången personal verkställa inbetalning till den frivilliga försäkringen.

Det föreslagna förfarings sättet skulle för postanstaltarnas vidkommande i det närmaste överensstämja med nu praktiserade sätt för avgifternas kvitering. För allmänheten synes metoden innebära en avsevärd fördel därigenom, att den försäkrade sluppe att kanske decennier i förväg fixera en tidpunkt, för vilkens fastställande han rimligtvis ännu måste sakna alla förutsättningar. Han kunde i tid göra besparingar till tryggnad av sin ålderdom med bibehållande av sådan dispositionsrätt över de erlagda avgifterna, att desamma komme att tagas i anspråk varken tidigare eller senare, än omständigheterna, enligt hans eget bedömande, gjorde detta nödvändigt eller önskvärt.

Om den här ifrågasatta anordningen genomfördes, komme självfallet ålderspensionen på grund av en viss avgift att bli större, ju längre den försäkrade ville och kunde dröja med att göra sin pensionsrätt gällande. Förslaget innebär naturligtvis även möjligheter att i tariffer, där så kan anses önskvärt, i oförändrad eller till och med ökad utsträckning tillgodose invaliditetsmomentet. Rätten till tidigare ålderspension behöver sålunda icke medföra sänkning av pension på grund av varaktig oförmåga till arbete.

I detta sammanhang torde böra omnämnas, att styrelsen vid övervägande av den frivilliga försäkringens omändring och vid därav föranledda undersökningar beträffande olika beräkningssätt för sin del utgått från den förutsättningen, att frivilliga pensioner och fond för den frivilliga försäkringen, nu beräknade på grundval av 4 % räntefot, framdeles skulle komma att beräknas efter en räntefot av 4.3 % i likhet med vad som äger rum inom den obligatoriska pensionsförsäkringen.

Det förslag till omgestaltning av den frivilliga försäkringen, vilket pensionsstyrelsen här framlagt, berör ej, utom i fråga om räntefoten, de försäkringstekniska grunderna för denna försäkring. Detta är emellertid i någon mån fallet i fråga om ett annat önskemål, som styrelsen här tillåter sig framföra. Sedan genom brev den 31 december 1917 bestämts, att inom den frivilliga försäkringen för varje avgift skall försäkringstekniskt inom varje försäkringssätt beräknas ett av åldern vid avgiftens erläggande beroende, men av tidpunkten för pensionsrättens inträde oberoende pensionsbelopp, har Kungl. Maj:t, på framställning av pensionsstyrelsen, genom brev den 19 juni 1919 medgivit styrelsen rätt att, utan hinder av föreskrifterna i förstnämnda brev, meddela på frivilliga avgifter grundad försäkring även efter sådan beräkningsgrund, att vid invaliditet före den ålder, från vilken pension senast skall utgå, pensionsbeloppet motsvarar kapitalvärdet av den från viss ålder tillförsäkrade pensionen, då vid beräkningen av detta kapitalvärde och av invaliditetspensionens belopp ingen åtskillnad beträffande dödligheten göres mellan invalider och aktiva. På detta sätt beräknade pensioner avsågos innebära en mera lämplig och mindre kostsam form av försäkring för dem, som kunde förmodas vara underkastade en invaliditetsrisk, avsevärt mindre än den eljest inom den frivilliga försäkringen antagna, och vilka försäkringen för den skull i främsta rummet borde bereda en viss pension vid uppnåendet av en bestämd åldersgräns. Vid användandet av denna beräkningsgrund toges för de flesta åldrar i jämförelsevis ringa grad

hänsyn till risken av arbetsförmåga före den fastställda pensionsåldern. Den försäkring, varom nu är fråga, har icke heller varit ämnad att fylla någon uppgift i detta hänseende. Den frivilliga försäkringens karaktär av ålderdoms- och invaliditetsförsäkring, vilken karaktär finnes angiven i 34 § pensionsförsäkringslagen, har emellertid tidigare avhållit styrelsen från att yrka på ett fullständigt bortseende från invaliditetsmomentet i fråga om detta slag av frivillig försäkring. Det synes dock nu pensionsstyrelsen, som om ett lämpligt tillfälle vore för handen att i sammanhang med föreslagna ändringar i övrigt även härvidlag konsekvent fullfölja, vad som tidigare påbörjats, och sålunda omgestalta det slag av frivillig försäkring, som för närvarande väsentligen avser ålderdomsförsäkring, till ren ålderdomsförsäkring.»

Slutligen framhåller pensionsstyrelsen, att om här av styrelsen anförda synpunkter komme att vinna beaktande, detta skulle nödvändiggöra en ändring av 34 § pensionsförsäkringslagen, vartill styrelsen ock framlägger förslag.

*Försäkrings-
inspektionen.*

Försäkringsinspektionen har i infortrat utlåtande den 3 februari 1926 förklarat sig icke hava något att erinra mot pensionsstyrelsens ifrågavarande förslag. Men då, såsom pensionsstyrelsen framhållit, det kunde förväntas, att anslutningen till den frivilliga pensionsförsäkringen därigenom komme att ökas, erinrar försäkringsinspektionen om vad den uttalat i utlåtande av den 3 juni 1925 över besparingskommitténs betänkande rörande socialförsäkringens organisation, nämligen att staten ej borde locka till denna försäkring genom att förena den med förmåner, som staten ej beredde dem, som frivilligt pensionsförsäkrat sig annorstädes. Sådana förmåner kunde enligt försäkringsinspektionens mening icke motiveras, med mindre frivillig pensionsförsäkring hos pensionsstyrelsen vore ur social synpunkt mera önskvärd än annan sådan försäkring. Något dylikt ansåge emellertid ämbetsverket icke kunna påstås. Försäkringsinspektionen påpekar särskilt en sådan förmån. Enligt 7 § i pensionsförsäkringslagen räknas pension på grund av frivillig försäkring enligt denna lag icke som inkomst annat än i den mån den överstiger 300 kronor, under det däremot pension på grund av annan frivillig försäkring i sin helhet räknas som inkomst. Detta medför enligt 6 § i nämnda lag, att den som är frivilligt försäkrad hos pensionsstyrelsen kan erhålla pensionstillägg, om hans pension ej uppgår till 725 kronor (700 kronor för kvinna), under det den som är försäkrad annorstädes ej kan erhålla pensionstillägg, om hans pension uppgår till 425 kronor (400 kronor för kvinna). Detta gjorde, säger försäkringsinspektionen, att arbetsgivare, som ville bereda sina arbetare pension, som ej uppginge till 725 kronor för man och 700 kronor för kvinna, måste i deras intresse försäkra dem hos pensionsstyrelsen. Om staten ville uppmuntra till frivillig pensionsförsäkring genom att vid pensionstilläggets bestämmande ej räkna hela pensionen som inkomst, borde därför enligt försäkringsinspektionens mening detta tillämpas ej blott i fråga om frivillig försäkring hos pensionsstyrelsen utan även i fråga om annan frivillig pensionsförsäkring.

*Departements-
chefen.*

Den på frivilliga avgifter grundade pensionsförsäkringen har hittills vunnit en anmärkningsvärt ringa anslutning, trots de förmåner den har att bjuda.

En av orsakerna därtill torde vara, att den för den enskilda försäkringen fastställda pensionsåldern, 67 år, anses vara för hög. Men ej heller den med 1918 års ingång anordnade grupp-försäkringen, som dock erbjuder lägre pensionsåldrar, har haft önskad framgång. Enligt vad jag inhämtat hava hittills endast fyra arbetsgivare begagnat sig av denna form för försäkring av hos dem anställda personer. Anledningen till att ej heller grupp-försäkringen kommit till större användning torde i huvudsak vara att söka i att den saknar tillräcklig smidighet att lämpa sig efter olika förhållanden och att den är bunden vid väl tunga former.

Pensionsstyrelsen avser nu med sitt förslag att i möjligaste mån avlägsna de huvudsakliga, med den nuvarande anordningen förbundna olägenheterna samt göra ifrågavarande försäkring mera enkel och tilltalande. Bland annat skulle skillnaden mellan enskild försäkring och grupp-försäkring upphävas samt pensionsåldern göras valfri mellan lägst viss ålder, som det skulle ankomma på Konungen att bestämma — 55 år föreslås — och högst 70 år. Pensionsstyrelsen skulle vidare tillerkännas rätt att meddela icke blott såsom nu kombinerad ålders- och invaliditetsförsäkring utan även ren ålderspensionering.

Då den sålunda föreslagna reformen synes medföra avsevärda förbättringar och förenklingar och densamma icke föregriper en eventuell reformering av pensionsförsäkringen i allmänhet, finner jag mig böra förorda förslaget. I sammanhang härmed anser jag mig böra betona, att en person, som söker att utfå frivillig pension på grund av uppnådd viss ålder, överstigande den minimiålder, som må komma att bestämmas, men under 70 år, enligt 31 § pensionsförsäkringslagen icke kan tillerkännas sådan pension från annan ålder än den han uppnått vid tiden för ansökningsen. I dylikt fall kan nämligen pensionsrätten icke anses hava inträtt, förrän han genom att söka pension givit tillkänna sin önskan att komma i åtnjutande av densamma.

Den av försäkringsinspektionen framförda, mera speciella anmärkningen berör egentligen icke ändringsförslaget i och för sig utan hänför sig snarare till frågan om lämpligheten av stadgandet i 7 § pensionsförsäkringslagen att vid beräkningen av pensionstilläggs belopp såsom årsinkomst icke skall upptagas pension enligt 34 § intill ett belopp av högst 300 kronor. Denna fråga torde böra tagas under omprövning i sammanhang med den stora frågan om en eventuell reformering av pensionsförsäkringen i dess helhet. Här må endast anmärkas, dels att berörda stadgande i 7 § allenast torde gälla pensionsbelopp, som grunda sig på avgifter, erlagda under tid då detta stadgande är i gällande kraft, dels ock att sannolikt i flertalet fall, där frivillig pension kommer att utgå, pensionstillägg icke kan beviljas av det skäl, att vederbörandes årsinkomst överstiger det i 6 § pensionsförsäkringslagen bestämda maximibeloppet.

I enlighet med pensionsstyrelsens av försäkringsinspektionen utan anmärkning lämnade förslag finner jag det lämpligt att i samband med den nu ifrågasatta omläggningen av den frivilliga försäkringen höja den räntefot,

som lägges till grund för densamma, från nuvarande 4 % till 4.3 %. Den kommer då ock i jämnhöjd med den räntefot, som tillämpas inom den obligatoriska pensionsförsäkringen.

Därest den nu ifrågasatta ändringen av 34 § pensionsförsäkringslagen vinner bifall, torde det ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles meddela de närmare bestämmelser, som i följd därav må bliva erforderliga.

Ikraftträdande.

Då vissa av omläggningen av den på frivilliga avgifter grundade försäkringen föranledda anordningar taga någon tid i anspråk, torde med ikraftträdandet av en sådan omläggning böra anstå till den 1 januari 1928. Med hänsyn till dem, som redan förvärvat pensionsanspråk, torde med ikraftträdandet av ändringen i 31 § böra anstå till samma dag. Övriga av mig nu föreslagna lagändringar synas lämpligen böra träda i kraft redan den 1 juli 1927. Beträffande 6, 9 och 31 §§ erfordras vissa övergångsbestämmelser. I fråga om den frivilliga försäkringen må vidare erinras, att tydligen den, som enligt äldre bestämmelser försäkrats genom enskild försäkring, blir delaktig av de nya, mindre stela reglerna. Vad angår gruppförsäkring, läser intet hinder finnas för att redan ingånget avtal därom fortfarande blir bestående. Skulle det uppsägas, lära de försäkrade vara berättigade till frivillig pension enligt de nya reglerna. Eventuellt erforderliga övergångsbestämmelser torde kunna utfärdas av Kungl. Maj:t i samband med meddelande av detaljföreskrifter rörande den frivilliga försäkringen.

Departementschefen uppläser härefter ett inom socialdepartementet utarbetat förslag till *lag om ändring i vissa delar av lagen den 30 juni 1913 (nr 120) om allmän pensionsförsäkring*, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar samt hemställer, att för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål lagrådets utlåtande över förslaget måtte inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Åke Karholm.

Förslag

till

lag om ändring i vissa delar av lagen den 30 juni 1913 (nr 120) om allmän pensionsförsäkring.

Härigenom förordnas, att 6, 9, 29, 31 och 34 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring skola, 6 § i dess lydelse enligt lagen den 13 oktober 1921, 9 § i dess lydelse enligt lagen den 11 september 1914, 29 och 31 §§ i deras lydelse enligt lagen den 28 juni 1918 samt 34 § i dess lydelse enligt lagen den 14 juni 1917, i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

6 §.

Å erlagda — — — avgiften påförts.

Därjämte utgår — — — 400 kronor.

Pensionstillägget utgör — — — 50 kronor.

För pensionsberättigad — — — äkta makar.

Pensions årsbelopp avrundas till närmast högre öretal, som är jämnt delbart med 120. Utgöres beloppet av dels pension enligt första stycket i denna paragraf och dels pensionstillägg, skall avrundningen verkställas å pensionstillägget.

9 §.

I fråga — — — minskat belopp.

Pensionstillägg utgår ej för tid, under vilken pensionsberättigad undergår frihetsstraff, som ej understiger en månad, eller är intagen å tvångsarbetsanstalt. Har den pensionsberättigade anhöriga, vilka för sitt uppehälle äro beroende av honom, må dem medgivas rätt att under tiden uppbära pensionstillägget. Lag samma vare i fråga om pensionstillägg för tid, under vilken pensionsberättigad å staten tillhörig anstalt åtnjuter kostnadsfri vård på statens bekostnad.

För tid, under vilken pensionstagare är intagen å fattigvårdssamhälle tillhörig anstalt eller mot avgift, som av fattigvårdssamhälle erlägges, åtnjuter vård eller försörjning å annan anstalt, äger fattigvårdssamhället uppbära honom tillkommande pension samt därav tillgodogöra sig i förra fallet kostnaderna för vården eller försörjningen och i senare fallet utgifven dagavgift och annan vårdkostnad. Lag samma vare, då fattigvårdssamhälle haft kostnader för vård av pensionstagare under sådana omständigheter, att samhället är berättigat till ersättning jämlikt 40 § 3 mom. i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården. Vad sålunda stadgats om fattigvårdssamhälles rätt att uppbära pension gälle ock beträffande kommun i fråga om pension, tillkommande pensionstagare, som jämlikt lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård omhändertagits av barnavårdsnämnd. I fråga om storleken av

det belopp, fattigvårdssamhälle eller kommun enligt vad ovan sägs skall äga tillgodogöra sig, skall vad i 51 § i lagen om fattigvården stadgas äga motsvarande tillämpning.

29 §.

Ansökning rörande — — — blivit mantalsskriven.

Ansökningen, som avfattas enligt fastställt formulär, skall innehålla nödiga upplysningar för utredande av sökandens pensionsrätt. Avser ansökningen pension på grund av varaktig oförmåga till arbete, skall ansökningen därjämte innehålla en av sökanden på heder och samvete avgiven förklaring, att de lämnade upplysningarna äro med sanningen överensstämmande. Är sökanden ur stånd att själv avgiva sådan förklaring, skall riktigheten av upplysningarna intygas av två trovärdiga, med sökandens förhållanden förtrogna personer.

Vid ansökningen — — — fastställt formulär.

31 §.

Pension utgår från och med den månad, varunder rätt till pension inträtt, vilket, där ej rätten visas hava tidigare varit för handen, anses hava skett vid den tid, då pensionen söktes, till och med den månad, varunder pensionstagaren avlidit eller pensionens indragning beslutats. Pension, som beviljas på grund av varaktig oförmåga till arbete, utgår dock ej för längre tid tillbaka än sex månader före den månad, under vilken pensionen söktes, ändå att rätten visas hava tidigare förvärvats.

Lag samma — — — av pension.

Finnes grundad — — — skall utbetalas.

34 §.

Envar svensk man eller kvinna må genom erläggande av frivilliga avgifter försäkras till erhållande av pension att utgå vid varaktig oförmåga till arbete, dock icke före fyllda femton år, och, oberoende av arbetsoförmåga, från fyllda sjuttio år eller tidigare, när helst den försäkrade efter uppnåendet av viss, på sätt nedan sägs bestämd ålder förklarar sig vilja komma i åtnjutande av pension. Försäkring må ock avse allenast pension att utgå från sålunda vald pensionsålder.

Den ålder före fyllda sjuttio år, från vilken försäkrad må äga rätt uppbära pension, beloppet av de avgifter, som för envar försäkrad högst må erläggas, samt de försäkringstekniska grunderna för pensionsbestämmande fastställas av Konungen, vilken därjämte meddelar de föreskrifter, som rörande försäkring med återbetalning av erlagda avgifter och i fråga om försäkringens anordnande i övrigt erfordras. I den mån omständigheterna därtill föranleda, äger Konungen jämväl föreskriva, att visst förvaltningsbidrag skall utgå av det belopp, varmed de för en person under ett år erlagda frivilliga avgifter sammanlagt överstiga 30 kronor.

Det mot — — — en åttondel.

De frivilliga — — — omförmälda fonden.

Beträffande avgifter — — — och fond.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 6, 9 och 29 §§ den 1 juli 1927 samt i fråga om 31 och 34 §§ den 1 januari 1928.

Härvid skall iakttagas,

att avrundning av pensionsbelopp i enlighet med vad i denna lag sägs skall tillämpas jämväl beträffande pensionsbelopp, som belöper å tid före den 1 juli 1927, såvida pensionsbrevet utfärdas efter nämnda dag,

att vad i 9 § tredje stycket sägs för det fall att sådana omständigheter föreligga, som avses i 40 § 3 mom. i lagen om fattigvården, skall lända till efterrättelse först från och med den 1 januari 1928, samt

att bestämmelserna i 31 § i denna lag icke skola tillämpas i fråga om pensionsansökan, som före den 1 januari 1928 ingivits till ordförande i pensionsnämnd.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den
21 februari 1927.*

Närvarande:

justitierådet VON SETH,
regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA,
justitierådet ALEXANDERSON,
justitierådet TISELIUS.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 11 februari 1927, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändring i vissa delar av lagen den 30 juni 1913 (nr 120) om allmän pensionsförsäkring.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av byråchefen Hugo Elliot.

Lagrådet fann förslaget icke föranleda annan erinran än att sista punkten av övergångsbestämmelserna syntes böra innehålla, att 31 § skall beträffande pension, som sökts före början av 1928, även efter ingången av nämnda år gälla i sin äldre lydelse.

Ur protokollet:
Oskar Adelsöhn.

---

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 24 februari 1927.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Pettersson, anmäler, efter gemensam beredning med cheferna för justitiedepartementet och ecklesiastikdepartementet, lagrådets den 21 februari 1927 avgivna utlåtande över det den 11 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändring i vissa delar av lagen den 30 juni 1913 (nr 120) om allmän pensionsförsäkring*.

Efter att hava meddelat innehållet i lagrådets utlåtande anför föredraganden:

»Med anledning av lagrådets erinran har ändring vidtagits i sista punkten av övergångsbestämmelserna. I övrigt hava ordalagen i 9 § i vissa delar omarbetats, vilken omarbetning dock endast är av redaktionell natur.

Jag vill nämna, att det är min avsikt att senare i dag för Kungl. Maj:t framlägga det förslag till ändring av, bland andra, 40 § i lagen om fattigvården, som jag vid ärendets tidigare behandling omförmält.»

Föredraganden uppläser härefter lagförslaget i dess i vissa avseenden omarbetade skick samt hemställer, att förslaget måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Carl Ullman.